

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28 — Cor.
Pe jumătate an 14 — "
Pe 6 luni . . . 7 — "
Pe o lună . . . 2-40 "

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40 — franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE

se primesc la administra-
ția.

Mulțămite publice și Loc
deschis co tă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Scrisori politice.

Paris, 1 Iulie nou.

De câteva săptămâni o mare neliniște domnește în cercurile politice franceze. Un fost colonel, Driant, deputat de Nancy, a adus la ordinea zilei chestiunea care preocupă în momentul de față mai mult guvernele europene: chestiunea pregătirilor pentru război.

Presa franceză a dat alarma că Franța nu este îndeajuns pregătită pentru război, că nu s'au luat măsuri destul de efective împotriva Germaniei, care și-a sporit contingentul pe timp de pace și pentru război. Intr'adevăr: partidele burgheze din Reichstag au votat cu un *brio*, care n'a fost dictat decât de *patriotismul* german, proiectul guvernului prin care efectivul trupelor în timp de pace este ridicat la 750.000 oameni. Acesta a fost un succes mare al cancelarului Bethmann-Hollweg, dar a fost un succes ușor, căci atunci când este vorba de a se înarma contra Franței toți germanii adevărați sunt una.

Ziarul parisiian „L'Écho de Paris”, ale cărui sentimente monarchiste sunt bine cunoscute, a relevat mai mult nepregătirea militară a Franței față de forțele pe cari le poate arunca, în orice moment, Germania asupra republicii. Dacă ar fi să credem acestui ziar ar trebui să declarăm dela început că Franța nici nu s'ar putea măsura cu Germania într'un viitor război, că ar fi bătută dela început.

Credem însă că afirmațiunile ziarului regalist, care caută să facă și pe această temă dificultăți guvernului republican, sunt mai

mult decât *exagerate*. Artileria franceză este mult superioară celei germane, căci posedă tunurile cele mai perfecționate. Dacă această artilerie va fi mobilizată și concentrată la timp și nu se vor face greșeli de tactică, acțiunea ei asupra inamicului va fi distrugătoare și, putem spune, decisivă.

Infanteria franceză este de asemeni superioară celei germane din punctul de vedere al *calității*. Afară de aceasta corpul de aviatori vor asigura infanteriei franceze un serviciu de eclerori excelent și prin urmare o mai mare siguranță și libertate în mișcări.

Rămâne deschisă însă chestiunea așa de importantă a *numărului*. Aci Franța este mai slabă și inferioritatea numărului populației franceze față de populația Germaniei (cu 20 milioane mai mare) asigură germanilor un avantaj durabil și cu atât mai sigur cu cât populația Franței stagnează și cea a Germaniei crește enorm. Francezii vor trebui să contrabalanseze acest avantaj prin *calitatea* trupelor. Presa franceză îndeamnă guvernul Poincaré să dea o importanță cât mai mare acestei chestiuni și să ceară camerilor sacrificii cât de mari spre a salva prestigiul Franței și ai asigura victoria.

Deși Italia se află în Tripla-Alianță, francezii găsesc totuși cuvinte de simpatie pentru energica acțiune a italienilor în archipelagul turcesc și în Libia. Este sentimentul de *rassă* care dictează presei franceze o atitudine de frățescă bunăvoință față de sora mai mică a Franței, Italia.

În privința aceasta o parte a presei bucu-reștene, care a luat atitudine contra italieni-

lor ba chiar a ponegrit pe frații noștri italieni prin publicarea a fel de fel de știri calomniatoare, poate să ia un exemplu. Oricare ar fi politica *oficială* a noastră a românilor nu ne este permis niciodată ca să călcăm peste sentimentele cari sunt *stinte ori cărei națiuni*: conștiința comunității de *rassă*. Am admirat și admirăm încă pe francezii cari au apărut pe italieni contra calomniilor celor mai grele ridicate de presa jidovită austro-germană în potruva armatei italiene și în general contra Italiei.

Succesele recente ale italienilor la Sidi-Said, aproape de frontiera Tunisiei, a stârnit aprecieri elogioase în Franța. Vitejia soldaților italieni în sângerosul asalt final dela Sidi-Said a fost relevată de întreaga presă franceză. Acestea sunt fapte cari trebuie să ne umple cu mândrie și pe noi românii cari mărturisim că suntem latini.

Ziarul „Le Temps” se ocupă în numărul său de astăzi, în articol de fond, cu situația din Ungaria. Nu găsim în acest articol nici aprecieri elogioase la adresa guvernului Lukács-Tisza nici critică. Cronicarul dela „Le Temps” nu face decât să expună, în mod cu totul fidel, tabloul situației.

Ceeace însă trebuie să ne doară pe noi românii este că nu găsim, în acest articol de fond, absolut nici un cuvânt asupra naționalităților și în special despre românii din Ungaria, deși titlul articolului este destul de cuprinzător: „La situation politique en Hongrie”. Ca și când în Ungaria n'ar trăi trei milioane și jumătate de români și unsprezece milioane de naționalități...

Jean-Jaques-Rousseau.

Din „Emil”.

(Fragmente).

Trad. de Adrian Corbul.

Evenimentul capital în Franța și în cercurile literare din lumea civilizată este, după cum se știe, în acest moment bicentenarul lui Jean-Jaques Rousseau. Cetiții acestui ziar mi-au făcut poate cinstea să mi parcurgă articolul cu acelaș subiect pe care l-a publicat de puține zile „Românul”. Cred interesant să traduc aici și câteva fragmente din scrierile marelui filozof genevez. Cred însă inutil să fac biografia lui Rousseau. Toată lumea cunoaște viața sbuciumată și stranie a acestui ilustru scriitor, fiul unui ceasornicar din Geneva. Amintesc numai împrejurarea cea mai curioasă a carierei lui. Jean-Jaques Rousseau, care s'a crezut până la moarte un mare compozitor, chemat să revoluționeze arta muzicală — nici n'a bănuț măcar până la vîrsta de 40 ani că are o cu totul altă chemare — literară — și că este merit să revoluționeze nu arta muzicală, ci societatea omenească, pe care operele lui literare și filozofice au sgduit-o din temelii ei.

Una din cele mai celebre scrieri ale lui Jean-Jaques este desigur tratatul său *Emil sau despre educațiune*. Fragmentele pe cari le dau mai jos în traducere, sunt cîteva din această operă:

Jean-Jaques Rousseau a trăit între anii 1712—1778 și a murit la Ermenonville, lângă Paris. — A. C.

Totul ese bine când ese din mâinile autorului lucrurilor: totul degenerează în mâinile omului. El silește un pămînt să hrănească producțiunile unui alt pămînt, un pom să poarte roadele unui alt pom: el amestecă și confundă climatele, anotimpurile: el îl mutilează pe calul, pe sclavul său: el săvârșește totul, desfigurează totul: îi place diformitatea și monștrii; el nu iubește nici un lucru întocmai așa după cum îl face natura, nici măcar pe om; ci simte nevoia de a l dresa ca pe un cal de manegiu; li răsucesce după chipul său ca pe un arbore din grădina sa.

Ne naștem slabi, avem nevoie de forțe; ne naștem lipsiți de orice, avem nevoie de asistență; ne naștem stupizi, avem nevoie de inteligență. Tot ce nu avem la nașterea noastră și de ce avem trebuință când suntem mari, ni-se poate da prin educație.

Această educație ne vine dela natură, sau dela oameni, sau dela lucruri. Desvoltarea lăuntrică a facultăților și a organelor noastre este educația naturei; chipul de a ști cum să întrebuițăm această desvoltare este educația omenească; și dobîndirea propriei noastre experiențe asupra obiectelor cari ne înconjoară, este educația lucrurilor.

Fiecare din noi este deci format de trei feluri de învățături. Discipolul în care diversele lor lecțiuni se contrariază este rău crescut, și

nu va fi nici odată de acord cu sine însuși: acela în care ele cad toate pe aceleași puncte și tind spre acelaș scop, trăește în consecință; și numai acela va fi bine crescut.

Prima educație este aceia care importă mai mult și ea aparține incontestabil femeilor; dacă Autorul lucrurilor ar fi voit să aparțină bărbaților, el le-ar fi dat lapte ca să și hrănească copiii. Vorbiți dar, în tratatele voastre de educațiune, de preferință femeilor: căci afară de cazul că ele sunt menite să vegheze mai de aproape asupra lor succesul le interesează deasemenea mai mult, deoarece viața majorității văduvelor depinde aproape numai de copiii lor, cari le fac să simtă în bine sau în rău, efectul felului cum i-a crescut. Legile, întotdeauna așa de preocupate de bunuri și așa de puțin de persoane, fiindcă au drept obiect pacea iar nu virtutea, nu dau destulă autoritate mamei. Cu toate acestea starea lor este mai sigură decât aceia a taților; datoriile lor sunt mai penibile; îngrijirile lor ating mai de aproape buna ordine a familiilor; în general ele au mai multă dragoste față de copiii lor. Sunt împrejurări în cari un fiu care n'are destul respect față de tatăl său, poate să fie scuzat; dar dacă, în ori care împrejurare ar fi, un copil ar fi așa de denaturat încât să se poarte nerespectuos cu mama sa, cu aceea care l-a purtat în sân, care l-a hrănit cu laptele ei,

Noi suntem de vină că presa franceză, care odinioară ducea campanie pentru noi, nu mai amintește decât ici și colea de români. Noi am neglijat legăturile noastre cu Franța și trebuie să suferim acum consecințele proprii noastre greșeli. Este timpul suprem ca să reparăm această greșală.

Congresul euharistic din Viena și românii greco-catolici. Cu data de 2 Iulie n., ni-se comunică din Blaj, din loc competent, următoarele:

După cum se știe în luna lui Septemvrie se va ține în Viena congresul euharistic sub patronajul Majestății Sale.

La acest congres au fost invitați și prelații gr.-cat. români, ca să ia parte în fruntea credincioșilor români uniți cu Roma. Având însă în vedere, că în situația primejdută în care se află azi biserica română gr.-cat. și în urma stării sufletești foarte deprimată a credincioșilor ei, o participare în număr corepunzător și demn se pare dela început imposibilă, prelații români, precum și consistorul arhiepiscopial din Blaj, au hotărât să nu inaugureze acțiune de propagandă, pentru participarea oficioasă și în masse mari a românilor gr. catolici la congres.

La acel congres vor lua parte numai prelații formând grup separat în procesiune și slujind liturgie separată după ritul românesc cu asistența preoților și cântăreților români atașați prelaților anume spre acest scop.

Din comitatul Sibiiului. Marți în 2 Iulie st. n. a. c. s'a ținut adunarea generală extraordinară a comitatului Sibiiu, convocată la cererea mai multor fruntași sași, cu scopul, ca adunarea municipală să ia atitudine față de situația politică. Propunerea lor a fost să se voteze încredere guvernului.

Comitetul permanent și-a însușit aceasta propunere, combătută de membri români.

În adunarea municipală punctul de vedere al românilor l-a reprezentat d. Dr. Vasile Preda, într-o temeinică vorbire. Oratorul sașilor a fost preotul am. Iosif Konnerth, unul dintre propunători.

Marea majoritate a adunării municipale (5—6 sunt sași; 1—6 români) reprezentanții po-

părului săsesc — au primit propunerea, votând membri români în contra ei.

Chestiunea episcopiei gr. catolice ugurești. *Un ziar litografiat din Budapesta anunță: Cu privire la înființarea episcopiei gr.-cat. ungurești acum se dă cea din urmă stilizare bulei papale. După publicarea bulei se va face organizarea episcopiei, după care lucru va urma în curând numirea episcopului.*

Sursa acestei informații e necontrolabilă.

Minciuna de stat ungar. Din Viena se anunță: Arhiducele Karl Franz Iosef prezumtivul moștenitor și soția sa Zitta făcând o călătorie în Ungaria s'au adresat pretutindeni poporului în limba ungurească. În cele mai multe cazuri nu au fost pricepuți; ei au avut deci dovada minciunii de stat maghiare.

Cercurile politice comentează mult această lecție practică și neașteptată, pe care ungerii nu au avut mijlocul s'o înlăture.

Situația în Bosnia. Se anunță din Sarajevo: După încercări îndelungate, tratative inițiate de ministru de finanțe comun Bilinski în scopul readucerii unor stări normale în sabor, n'au reușit. Partidele politice din Bosnia au declarat că numai în cazul dacă ministrul va adopta pretențiile lor economice, sunt aplicabile a asigura un mers normal în sabor.

Bilinski a referat în consiliul comun de miniștrii despre nesuccesul tratativelor și despre cauzele neînțelegerii, exprimându-și speranța de a se restabili pacea cu ocazia tratativelor cari vor urma la toamnă.

Situația politică din Austria.

Până la sfârșitul definitiv al sesiunii parlamentare de vară, crizele politice nu vor să dispară cu totul. Neconținut se ivesc încurcături nouă care împiedecă rezolvirea promptă a ultimelor proiecte din programul camerei deputaților. Ultimul incident a fost provocat în urma festivităților de Sâmbătă, de Duminecă și de Luni, cari au avut loc la Praga, cu ocazia desvălirii monumentului lui Palackj și a ținerii congresului socialiștilor.

Germanii sunt nemulțumiți, că afară de ministrul lucrărilor publice *Trnka*, un ceh, a participat la acele festivități și ministrul de culte și instrucțiuni, de *Hussarek*. Participarea aceasta a avut, ce-i drept, un caracter neoficial, cu toate aceste în cercurile politice germane s'a înstăpânit oarecare irascibilitate, care s'a potențat și mai mult, când s'au iscat conflictele pe stradă între studenții germani din Praga și între publicul ceh de pe străzile orașului, cari conflicte s'au sfârșit cu maltratarea și rănirea unor studenți germani.

Era un moment când se părea că evenimentele aceste vor avea o influență rea asupra situației din parlament, încât ar fi pericol ca budgetul provizor să nu fie rezolvit într'un mod satisfăcător. Din fericire spiritele s'au calmat întru câtva, așa că grupul deputaților germani radicali și-au schimbat hotărârea de a vota împotriva budgetului provizor în așa mod, că se vor abține dela votare, exprimându-și prin aceasta neîncrederea în guvern.

Și în partidul creștin-social s'au iscat unele conflicte și neînțelegeri cu ocazia votării singuratecelor paragrafe privitoare la budget, așa că șapte deputați creștin-sociali au fost siliți să iasă din clubul lor.

Motivul ieșirii lor din clubul creștin-social a fost, că majoritatea acestuia a decis să voteze împotriva propunerii deputatului socialist *Tomschik*, care cerea să fie trecute în budget 17 milioane de coroane pentru sporirea salariilor funcționarilor dela căile ferate.

Ultimele zile ale sesiunii parlamentare au fost un neîntrerupt șir de mici crize, cari — ce-i drept — au fost rezolvite în mod satisfăcător, dar cari au și dovedit că dispoziția sufletească a cercurilor parlamentare a devenit așa de nervoasă, încât nu se poate gândi nime la o durată mai lungă a sesiunii și la desbaterea unui program de muncă ceva mai bogat decât cel actual.

Atitudinea neînduplecată a guvernului față de propunerea lui *Tomschik* în favorul funcționarilor dela căile ferate, precum și codirea locțiitorului ministrului președinte, baronul *Heinold*, de a înainta coroanei pentru sancționare proiectul de lege referitor la re-

care, timp de ani întregi, s'a uitat pe ia însăși ca să nu se ocupe decât de el, copilul acela ar trebui sugrumat ca un monstru nedemn de lumina zilei. Se spune că mamele își răsfată copiii. În acest caz fac rău, bine înțeles, dar mai puțin decât voi, taților, cari îi depravați. Mama voește ca copilul ei să fie fericit, să fie cât devreme fericit; în cazul acesta au dreptate: și când se înșeală asupra mijloacelor pe cari le întrebuintează în acest scop, ele trebuiesc lămurite. Ambiția, sgârșenia, tirănia, falsă prevedere a taților, neglijența, nesimțirea lor sunt de o sută de ori mai funeste copiilor decât iubirea oarbă a mamei.

În chestiune de educație suntem siliți să combatem natura sau instituțiile sociale; trebuie să optăm între a fi om sau a fi cetățean; căci nu putem fi și una și alta în același timp.

Orice societate parțială, când ea este strânsă și bine unită, se leagă de cea mare. Orice patriot este aspru față de străini; în ochii lor străinii nu au mare însemnătate. (De aceea războaiele republicelor sunt mai crude decât acelea ale Monarhiilor. Dar dacă războaiele Regilor sunt moderate, pacea lor e teribilă; este mai bine să fi inamicul decât supusul lor). Inconvenientul de mai sus este inevitabil, dar fără importanță. Esențialul e să fi bun față de aceia cu cari trăiești. În afară de țara sa Spartanul era ambițios, avar,

inic; dar desinteresul, echitatea, concordia stăpâna înăuntrul zidurilor sale. Feriți-vă de acci cosmopoliți cari caută departe, în cărțile lor, datoriile pe cari nu vor să se îndeplinească în jurul lor. Cutare filozof îi iubeste pe Tătari, ca să fie dispensat de a-i iubi pe vecinii săi*).

Nu ne gândim în general decât la a ne conserva copiii; aceasta nu ajunge: trebuie să'l învățăm să se păstreze singur când va fi om, să îndure loviturile soartei, să braveze belșugul și mizeria, să trăiască de va fi nevoie în gheturile Islandei ori pe arzătoarea stâncă a Maltei. Inzadar veți lua măsuri pentru ca el să nu moară, el tot va muri odată. Este mai necesar să'l faceți să trăiască decât să'l împiedecați de a muri. A trăi nu însemnează a respira ci a se mișca, a munci; a trăi însemnează a ne servi de organele, de simțurile, de facultățile noastre, de toate părțile din noi înși-ne cari ne dau simțământul existenței noastre. Nu omul care e mai înaintat în vîrstă este acela care a trăit mai mult. Cutare a fost înmormântat la o sută de ani și cu toate acestea a murit la nașterea sa...

*) Cetitorii noștri își vor da ușor seama din fragmentul acesta, cât de departe era Rousseau de a-i aproba pe așa zișii internaționaliști și cât prețuia el patriotismul. Aluzia la filozoful care îi iubeste pe Tătari este sigur la adresa lui Voltaire.

Știți voi care este mijlocul cel mai bun de a vă nenoroci copilul? Acela de a'l obișnui să obțină totul; căci dorințele sale crescând neîncetat cu ușurința de a și-le satisface, mai curînd sau mai târziu se vor ivi cazuri când veți fi siliți a-i refuza cerințele și refuzul acesta îl va face să sufere enorm. Mai întâi va voi bastonul pe care'l țineți în mână; apoi ceasornicul; după aceia va voi pasărea care zboară, steaua care strălucește pe cer; în sfârșit, el va voi tot ce va vedea: cum îl veți mulțami atunci?

Omul are o dispoziție firească de a considera ca al său tot ce este în puterea sa. Copilul n'are deci decât să voiască pentru ca să obțină, să se creadă proprietarul universului; el îi privește pe toți oamenii ca pe sclavii săi: și când în sfârșit ne vedem siliți să-i refuzăm ceva, el, crezând că totul e cu puțință când poruncește, va considera refuzul acesta ca pe un act de rebeliune; toate motivele pe cari îi le veți da, nu vor fi pentru el, care nu știe încă raționa, decât niște pretexte; el va vedea reaua voință pretutindeni; și sentimentul acestei pretense nedreptăți înăcrindui firea, el va urî toată lumea... Cum vă închipuiți dar că un copil astfel stăpânit de mânie și ros de patimile cele mai irascibile va putea fi vreodată fericit?

gulamentul de serviciu al funcționarilor de stat, redactat în forma acceptată de camera deputaților, a produs o iritare deosebită în cercurile funcționarilor, cari vor critica procedeul acesta într-o demonstrație monstră, convocată la Viena.

E foarte probabil că elementele conducătoare ale funcționarilor iarăși vor da în aceste împrejurări lozinca rezistenței pasive, pentru ca să facă o presiune asupra guvernului. În tot cazul guvernul care va urma la toamnă n'are să aștepte o situație comodă pentru dânsul, iar dacă aplanarea diferendului germano-ceh nu va fi finalizată, nu va putea fi rezolvată nici reforma financiară, nici cea a impozitelor.

Austriacus.

Inaugurarea statuei lui G. Negri.

Încă nu s'au stins cele din urmă acorduri ale simfoniei dela Iași și țara românească răsună de accentele unei noi serbări naționale. Duminecă s'a desvelit în Galați monumentul marelui contimporan și tovarăș de muncă al lui Cuza-Vodă, monumentul unuia din cei mai dezinteresați și idealști cetățeni pe cari i-a avut țara în zilele ei mari, al lui Costache Negri.

Asupra înălțătoarelor serbări dela Galați lăsăm să urmeze amănuntele:

Desvălirea monumentului lui Costache Negri a fost favorizată de un timp frumos. Orașul pavoazat cu steaguri tricolore e într-o mare animație încă dela orele 7 dimineața. Delegații au sosit cu trenurile de noaptea și azi dimineața. D. Iorga e de aseară în oraș, iar d. Nenitescu, ministrul industriei și al comerțului, a sosit dimineața cu trenul de orele 6 și 20 m., însoțit de dl A. de Herz, șeful d-sale de cabinet. Ministrul industriei și al comerțului a fost așteptat în gară, de dnii Hagi Anton, prefectul județului, Teodor Constantinescu, directorul prefecturii de poliție și locțiitor de prefect de poliție și comitetul statuei lui Negri.

La orele 8 și jumătate clerul episcopiei a început, la biserica Sf. Nicolae, oficierea serviciului religios. La ceremonia religioasă asistă dnii Nenitescu, ministru, Duiliu Zamfirescu, delegatul Academiei române la solemnitate și ministrul țării în comisiunea europeană, Nicolae Iorga, Hagi Anton, prefectul județului, Al. Niculescu, primarul orașului, împreună cu dnii Teodor Bădărău și Teodor Missir, ajutori de primar, P. D. Petrovici, președintele comitetului pentru ridicarea statuei lui Negri, împreună cu tot comitetul, delegații sosiți la solemnitate din afară și din oraș, toate societățile din localitate și un numeros public.

În acest timp tribunele din fața statuei se umplură de lume. Se află aci, între alții dnii amiral Eustațiu, Nicolae Ștefănescu, directorul navigației fluviale române, Gheorghe Fernic, președintele camerei de comerț, Tanoviceanu, prim președinte al curții de apel, Colonel Bunescu, șeful statului major al corpului III de armată, Lupu Costache, fost prefect, sculptorul Iordănescu, autorul statuei, Helder, Gottesmann, președintele comunității izraelite, etc.

La picioarele statuei se depun coroane din partea Ligei culturale, a prefectului de Covurlui, a obștei din Mânjina, a studenților covurluieni, a societății „Solidaritatea”, a „Uniunii evreilor pământeni”, a comunității izraelite și a colonelului Langa.

Ordinea e menținută de 80 sergenți cari im-

premiuesc piața statuei. În balcoanele dimprejurul pieței e o lume imensă. Deasemeni staționează un public numărös dincolo de cordoanele de poliștiți.

Desvălirea monumentului.

La orele 10 fără un sfert se termină serviciul religios la biserica Sf. Nicolae. Asistența, în frunte cu episcopul Nifon al Dunărei de jos și urmată de societățile cu steagurile lor, pornește într-o impozantă procesiune spre locul statuei. Aci episcopul, înconjurat de clerul episcopal, oficiază un serviciu divin. În mijlocul rugăciunii, pânza care acoperă statuia cade, și monumentul apare impozant, salutat de aplauzele imensei mulțimi de oameni.

Muzica militară întonează inul regal.

Episcopul Nifon rostește o cuvântare de elogi pentru memoria nemuritorului Costache Negri, după care muzica militară întonează „Hora Unirei”.

Urmează apoi cuvântările în ordinea următoare:

Cuvântarea dlui N. Iorga.

În numele universității din București, dl N. Iorga rostește următorul discurs:

Întâia oară se ridică în România statuia unui om pentru că, ajungând foarte sus și putând răsbate și până la cea mai înaltă culme a puterii și strălucirii, a știut să rămâie modest și sărac.

Căci Costachi Negri n'a fost ce merita fără îndoială să fie, ci a silit, cu toate puterile unei nobile abnegații, unei desăvârșite uitări de sine, să nu i-se dea nimic. El a păstrat numai atâta din ce poate asigura sângele, înrudirile, talentul, energia, cât era de nevoie ca să poată servi țara sa. Și a cerut în schimb un singur lucru: să se răsfîngă mulțumita asupra prietenilor săi, cari s'au înălțat prin el, asupra Domnului mare, căruia a știut să i-se închine întreg. A fost o rază curată, bucuroasă că se poate confunda în lumina zilei ce se deschide.

Să ne dăm seama bine de însemnarea morală a acestui monument. Ridicat tocmai azi, de-asupra egoismului fanatic de sine, a spiritului de facțiune gata să sfâșie patria, a ignorării ori căror îndatoriri sociale și a negației criminale a ori căruia ideal, el înseamnă, nu numai omagiul unei națiuni adus virtuții politice fără de pată, ci și îndatorirea solemnă, din partea tuturor celor buni, de a urma, spre cinstea țării și triumful moravurilor bune, acest nemuritor exemplu. Căci o țară nu se poate clădi nici pe cel mai netăgăduit avânt al unui suflet genial care urmărește cu mândrie zborul aripelor sale puternice și încă mai puțin pe mărețimii impleticiți ai dibăciei politice, ci numai pe nemșcata piatră de temelie a caracterelor ce s'au jertfit pentru ca să creieze o patrie. Și nu poate fi o mai mare jignire pentru astfel de eroi ai biruinței asupra patimilor omenești, decât profanarea prin zbuțumul neînfrinat al patimilor, capriciilor și poftelor, a templului pe care, jertfindu-se, l'au ajutat să se ridice.

Prin scris și prin învățământul școlilor suntem datorii a face ca România de mâne să fie vrednică în ce privește puritatea ideală de începuturile ei. Și înaintea chipului aceluia care i-a dat mai mult din ființa sa pământescă: glorie, bogăție, fericire, s'o făgăduiască ori cine mai are simțul celei mai înalte datorii a unui educator!

Mai au cuvântul d. profesor Gr. Fortu, delegatul Ligei Culturale, Teodor Bădărău, ajutor de primar, P. D. Petrovici, fost primar.

Discursul dlui Duiliu Zamfirescu.

După d. Bădărău ia cuvântul d. Duiliu Zamfirescu, în numele Academiei Române, și spune următoarele:

„Printre caracteristicile popoarelor tinere,

nepăsarea și exagerația sunt două atribute extreme de cari deopotrivă s'ar cuveni să ne ferim: să uităm pe cei ce ne-au făcut bine, dar când ne aducem aminte de ei să nu umflăm laudele.

În această notă justă se ține orașul Galați, când ridică un monument lui Costache Negri, după 36 ani dela moartea și după 100 ani dela nașterea lui”.

Oratorul trece în revistă toate actele mari ale lui Costache Negri, începând dela 3 Ianuarie 1859, cu ocazia alegerii lui Cuza, și anume misiunea de a notifica sultanului, alături de Catargiu și de colonel Mavrichi, punerea lui Cuza pe tronul Moldovei, numirea sa ca agent al Moldovei și ad-interim al Munteniei pe lângă Poartă, pregătirea demnă a primirii lui Cuza la sultan; cel mai mare rol din întreaga sa viață publică, acel al Unirei și secularizarea bunurilor mănăstirești.

Aceasta este activitatea politică a lui Costache Negri, fixată în linii mari.

Oratorul se ocupă apoi de activitatea lui Negri ca scriitor, citând scrierile și traducerile lui.

„După detronarea lui Cuza, continuă d. Zamfirescu, Costache Negri s'a retras în castelul său de pe malul Trotușului. În stânca ce se vede și astăzi bat valurile reci aducând de departe melancolia vremii trecătoare.

Oamenii ce s'au trudit pentru binele public, mor sceptici și răniți, fiindcă la foarte puțini le este dat să vadă roadele trudei lor și la mai puțini încă li-se recunosc meritele în viață. Așa muri Costache Negri în 1876.

În numele Academiei Române, care venerează memoria tuturor marilor bărbați ai patriei, vin să mă închin înaintea imaginii aceluia care, cu Kogălniceanu și Cuza, a făcut Unirea, secularizarea mănăstirilor, împroprietărirea țăranilor, pregătind astfel epoca eroică dela 1877 și epoca de bogăție dela 1912. Cu inaugurarea monumentului lui Cuza la Iași, la care primul și viteazul rege al României a salutat memoria primului Domn al principatelor-unite, cu monumentul de azi ridicat în amintirea lui Costache Negri, țara noastră începe să dea dovadă de maturitate, de civilizație, căci grațitudinea nu o înțeleg copiii și sălbaticii”.

Celelalte cuvântări.

Di Emil Nicolau, Publicist și redactor la ziarul „Acțiunea” arată omagiile de recunoștință ale presei pentru a cărei libertate Costache Negri a luptat cu cea mai mare însuflețire.

Di State Dragomir, în numele artiștilor Teatrului Național din Iași, își exprimă primosul de admirație către cel mai idealist și desinteresat cetățean al României, Costache Negri, spunând că el a pregătit vremurile frumoase de independență de astăzi cu o jertfă de Crist. Iașul își dă tributul de admirație către gălățeni, cari argumentează adevărul, că națiunile cari cinstesc omenii de valoare se cinstesc pe ele.

Mai vorbește apoi dnii Dascalescu, student în numele studenților din Iași, Pompei în numele cetățenilor din Tg.-Ocna și Nicolae Ionescu, în numele studenților covurluieni.

Discursul dlui D. Nenitescu.

Ia apoi cuvântul d. Nenitescu, ministrul industriei și comerțului, care rostește următorul discurs:

„Rînd pe rînd se toarnă în bronz de cătră patria recunoscătoare chipul celor trei stâlpi ai României moderne: Cuza-Vodă, Negri și Kogălniceanu, tovarăși nedespărțiți în tinerețe și apoi când Cuza se ridică la domnie sfetnicii lui înțelepți. Câteși trei au avut același ideal și au luptat cu însușiri deosebite la îndeplinirea lui. Cuza, Domnul român curajos, Kogălniceanu, sfetnicul executor fără șovăire, Negri, apostolul propovăduitor fără preget al marilor idei. Din activitatea sa la Paris, din neobosita propovăduire dela moșia sa Mânjina, din activitatea sa ca

FILIALA DIN ARAD,

Bulevardul ANDRÁSSY n-rul 20.

(Palatul Fischer Eliz)

BAZARULUI DE DANTELE din Budapesta

va aranja

Vânzare ocazională

pentru vară.

Mătasuri cor. 1-16; materii de dantele dela 48 fileri în sus; dantele dela 2 fileri în sus; Maideire dela 94 fileri în sus; ciorapi de muolin de mătăsa dela 85 fileri în sus; resturi de dantele cu preț scăzut de 50%.

vice-președinte al primei adunări moldovenești, din activitatea sa ca agent diplomatic la Viena și Constantinopol și, până se reîntoarce iar la Mânjina, viața lui Costache Negri se arată ca o împletire de credință și iubire de țară, însușiri prin cari a strălucit și cu cari a înălțat pe oamenii din vremea lui: Negri a fost apostol în adevăratul înțeles al cuvântului.

Viața lui este iubire de țară, credință în viitorul ei și desinteresare până la uitarea de sine. Iubirea lui de țară a fost iubirea aproapelui, convinsă și desinteresată care dă tot și nu primește nimic în schimb, și care tocmai de aceea atrage în jurul ideii sale discipolii cari duc apoi mai departe cuvântul propovăduitor. Credința lui Negri în viitorul țării noastre a fost atât de mare, încât tot ce a crezut s'a împlinit. A crezut în unirea țărilor-surori, în secularizarea averilor mănăstirești, în improprietărea țăranilor și ele s'au îndeplinit. A izbutit în toate, pentru că era cu desăvârșire desinteresat. Mărirea nu l'a atras când i-s'a oferit domnia, iar popularitatea nu l'a ademenit... Ca adevărat cetățean, odată opera sa terminată, el intră în rindurile acelor pe cari i-a iubit, pentru cari a muncit. Și fiindcă ai iubit mult, amintirea ta, Negri, ne rămâne vecinic trează în noi români, iar în momente grele cu totii să luăm pildă dela marile tale daruri sufletești.

Scrisoare din Iași

Impresii dela o întrunire socialistă.

Iași, 17/30 Iunie.

De foarte mulți ani nu s'a mai auzit de întruniri socialiste în Iași. Evreii, precum se știe, sunt foarte mulți aici; dar n'au îndrăznit de multă vreme să se manifeste învesmântați în haina socialismului internațional. Au încercat odată, sunt zeci de ani de atunci, ajutați de câțiva români. Aceștia însă părăsindu-i, afacerea, pe care sperau s'o facă, s'a sfârșit cu un formidabil faliment.

Acum, venirea lui Racovschi, un bulgar dobrogean încetățenit, le-a dat iarăși prilejul să mai facă o încercare.

Pentru astăzi convocaseră o întrunire, sub egida clubului social-democrat de aici — care e o ficțiune, ca mai toate cluburile socialiste din țară.

Pretextul întrunirii ar fi fost: discutarea legii meseriilor a ministrului Nenițescu. Adevăratul scop era însă, să se deie doctorului Racovschi ocazia de a se face cunoscut și printre aderenții din Iași ai programului socialist. Mai presus însă și de acest scop, socialiștii au și pe acela de a dovedi celorlalte partide existența lor. E și aceasta o problemă, nu tocmai ușor de rezolvat pentru dânșii.

Aspectul sălii? Ca la orice dare de seamă asupra întrunirilor socialiste, v'așteptați să vă spun și eu că majoritatea azistenților erau evrei. Aș dori să vă spun în privința asta ceva nou; dar e imposibil. Ei da, erau aproape numai evrei. Împreună cu câțiva prieteni, cu cari vorbeam se înțelege, românește, eram obiectul curiozității tuturor. Toți își îndreptau privirile spre noi, parc'am fi fost cine știe ce specimene exotice, cine știe ce „rara avis” în masa aceia compactă de mutre pistruiate.

Și dacă nu i-am cunoaște! Dar aceiași semiți, cari azi trebuie să facă pe socialiștii, mâne se adună în societățile zioniste pentru a face naționalism iudaic și în același timp câțiva dintre „intelectualii” lor pozează în preoți inspirați ai artei *desinteresate*, concretizată în simbolismul așa cum se găsește el în România.

Entusiasam într'o sală cu semiți: iată o imposibilitate.

Zadarnic s'a cercat un cor de câțiva nenoro-

ciți să încălzească sala miorlăind cu glasuri stinse „Internaționala” și

„...noi vrem opt ceasuri și vot universal...”

Tactica le-a comandat ca printre oratori să pue și trei români. A mai fost un doctor evreu și bulgarul încetățenit Racovschi.

Evreul și Racovschi sunt reziduri de ale vechii mișcări socialiste. Români se cunoșteau din lipsa totală de convingere cu cari vorbeau, că sunt departe cu desăvârșire de ași fi asimilat ceva din teoriile socialiste. Iși plângeau soarta, sănătatea și cereau ore de lucru mai puține și salar mai mare. Și să nu vă închipuiți că era mic efectul acestor cuvinte magice: ochii li-se aprindeau în cap și un urlat surd era semnul aprobării pornite din sală.

Aceasta e dealtminteri explicația slabului ecou pe care-l are în masele muncitorești trîmbița din care suflă pe rînd leaderii partidului.

Le vorbesc neconținut de mâncare, de sănătate, de ore de muncă mai puține, de mizeriile pe cari le îndură prin fabrici și ateliere, de lanțurile sclerolate în cari sunt încătușați de cătră patronii fără suflet... Și cum voiți să nu producă aceste vorbe practice asupra unor oameni atât de simpli încât niciodată nu se pot ridica cu mintea deasupra nevoilor trupesti.

Un mare pericol ar fi fără îndoială dacă propaganda aceasta s'ar întinde la sate, unde nevoile materiale sunt și mai vădite. Noroc însă că bunul simț al țăranului român nu se poate împăca de loc cu gândul de a se întovărăși cu „toate liftele”, nici săși părăsească „legea sfântă”.

Va să zică stomacul, pensioara de asigurare pentru bătrînețe: iată subiectele atăcate de cătră „oratorii” noștri. De îngrijiri sufletești n'au pomenit, pentru că probabil că se îndoesc de existența lui...

Singur Dr. Racovschi s'a abătut dela aceste subiecte, caracteristice tuturor întrunirilor socialiste. Ca unul ce a mai umblat prin lume — cam fără voia lui: căci a fost trimis de liberali! — și a mai cetit câte ceva, a vorbit — nu de nevoi sufletești: le disprețuește și dânsul — cu o evidentă ură în contra partidelor de guvernământ. Chestiunea votului universal i-a dat prilej să atace în deosebi pe liberali, pe poporaniști și pe naționaliști.

Pentru naționaliști atacurile lui Racovschi, în numele partidului său, sunt inofensive prin chipul chiar cum le-a anunțat. Și anume contestă naționaliștilor, și mai ales dlui prof. Iorga, că ar fi sinceri când cer votul universal, fie și numai pentru Români.

L-au atacat în fel și chip adversarii pe d. Iorga; dar pe nimeni până acum n'am auzit contestându-i sinceritatea în acțiunea pe care a întreprins-o. Dela un timp nici nu-l mai atacă nimeni. Consacrarea aproape unanimă, îl scutește de a mai fi expus la deșanțate atacuri personale, ca acele pe cari le pornise într'un timp „Facla”.

Încât campania lui Racovschi contra naționaliștilor nu *poate* avea pe acest teren sorti de izbândă.

Lucrurile se schimbă când e vorba de atacurile îndreptate contra liberalilor și poporaniștilor.

Cu cea mai deplină siguranță putem afirma că îndeosebi Racovschi e un serios pericol pentru liberali. I-a atacat cu o vehemență neobișnuită; și tot așa îi va ataca și îi va stânjeni întotdeauna fiind mînat în această direcție și de un orb resentiment personal.

Încetățenirea lui Racovschi e una dintre cele mai calculate lovituri, date indirect de cătră conservatori liberalilor.

Și pe când conservatorii se vor căzni săși recâștige simpatiile maselor populare, liberalii vor avea de resimțit nu peste mult timp efectele atacurilor doctorului Racovschi.

Până atunci, va învăța poate și doctorul să vorbească românește; căci, felul cum accentua bieteile cuvinte te silea săți aduci aminte de conaționalii săi cari fac la noi negoț cu... „nă braga rece!”
St. C. Moldovan.

Simptoame îngrijorătoare.

Primim următoarele:

Limba strămoșească e lumina vieții naționale a fiecărui popor, această lumină trebuie cu cea mai mare băgare de seamă cultivată, trebuie îngrijită cu dragoste și iubire desevărsită; ea trebuie păzită cu fanatismul cu care era păzit focul sfânt al Vestei, de pe vremea străbunilor noștri romani.

Nu este lovitură mai crâncenă, nu este nefericire mai mare pentru un popor, ca stângera luminei vieții sale naționale, adevăc răpirea limbii strămoșești ori înstrăinarea de către această neprețuită comoară.

Viitorul și existența fiecărui popor, în mod fatal sunt strâns legate de limba strămoșească, căci dintre toate notele caracteristice ale popoarelor cel dintâi loc e ocupat de această limbă. Perzându-și un popor limba sa strămoșească, încetul cu încetul decade, degenerază și în alte privințe, astfel că în sfârșit el cu totul își uită originea, își părăsește obiceiurile, datinele, își reneagă până și credința, contopindu-se în alte popoare. Despre acest adevăr istoria servește cu nenumărate dovezi.

E bine cunoscută nespuse de trista și dureroasa stare din punct de vedere național a fraților noștri de sânge din Bihor, Sătmar și Maramurăș; zeci de mii dintre acești fii ai neamului românesc astăzi nu mai vorbesc limba strămoșilor lor; ei vorbesc o limbă străină originii lor latine.

Ținând seamă de împrejurările de acum, dar mai mult având în vedere natura împrejurărilor din viitor, care o să fie tot mai nefavorabilă, mai mașteră intereselor neamului nostru aproape cu siguranță matematică se poate spune, că mulți, foarte mulți frați de ai noștri din părțile bihorene, sătmărene și maramurășene, nu peste multă vreme o să se deslipească pentru totdeauna de către trunchiul neamului românesc...

E o nenorocire pentru noi români, că în zilele de acum, țăranul român nu ține cu neclintită tărie la limba sa strămoșească. Acest adevăr, fie el ori și cât de dureros, trebuie recunoscut, trebuie spus fără de nici o încunjurare, căci el e rană mortală pe corpul neamului nostru.

Și această rană din zi în zi e tot mai mare, durerile ce isvoresc din ea sunt tot mai simțitoare; ea ocupă tot mai mult loc pe corpul bietului neam românesc.

Acum, în veacul luminei, chiar și țăranul nostru din falnicul Bănat se lapadă de limba sa strămoșească, căci el ignorând și desconsiderând limba vorbită cu atâta dragoste de către moși-strămoșii săi, vorbește alte limbi; vorbește nemțește, sârbește ori ungurește.

Nu de mult, într'o prăvălie din orașul P. am văzut doi țărani și o fetiță de vre-o 14—15 ani din comuna Petrovasila. Cu toții șopteau împreună. Nu am auzit că ce își spuneau. Am înțeles însă, că cei doi bărbați se căzneau să capaciteze, pentru ceva pe fetiță. În sfârșit unul dintre țărani pierzându-și răbdarea, cu voce tare a zis: „Vorbește ungurește, Marie” „Nu știu vorbi bine, tată” se apăra fetița. „Vorbește așa cum știi” au zis cei doi țărani, iar pe fețele lor era întipărită o mare bucurie și sumeție, că fetița știe vorbi ungurește.

M'a revoltat lucrul acesta; m'a revoltat cu atât mai mult, că numiții țărani erau din comuna mea natală; comună fruntașă, cu 7 mii locuitori, situați materialicește foarte bine. M'am

„Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin“.

Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
**mobile frumoase, ieftine
și bune**

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Sbéchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de preț.

adresat țăranilor, zicându-le: „Rușine să vă fie că nu țineți la limba voastră”.

Cei doi țărani și-au încrunțat sprâncenele; amândoi m'au privit amenințător, apoi unul dintre ei a zis: „De ce să nu vorbească ungu-rește, căci de aceea a învățat la școală”.

Stăpânul prăvăliei, un jidov spaniol, cu aceste cuvinte a muștrat pe cei doi țărani: „De ce vă rușinați de limba voastră?” apoi mi-a spus următoarele: „Noi, (adecă jidovii spanioli) de 500 de ani ne-am părăsit patria străbună, în casele noastre însă și acum ne vorbim limba...”

Faptul aici relevat, la aparință pare a nu avea nici o însemnătate, în realitate însă importanța lui e nespus de mare.

Desconsiderarea limbei strămoșești de către niște țărani dintr'o comună curat românească, e un simptom foarte îngrijorător. Aceasta e o dovadă nediscutabilă, că demnitatea, conștiința și simțul național le acești țărani e decăzut în foarte mare măsură.

Aceasta de altcum e sinistrul rezultat al indiferentismului factorilor competenți dela sate, cari pentru educarea națională a țăranului nostru, în multe locuri nu fac absolute nimic.

Urmarea e apoi, că în astfel de împrejurări dureroase și condamnabile, interesele și prestigiul neamului nostru, trebuie să sufere pierderi și să fie știrbit.

Alex. Tințariu.

Dela fondul de teatru.

Concurs :

Societatea pentru fond de teatru român, în scopul de a pregăti puteri bune pentru arta dramatică și musicală română publică concurs pentru 2 burse, de câte 1200 cor., menite a se vota, deocamdată numai pe un an, a celor tineri, de ambe sexse, cari au aptitudini pentru arta dramatică ori muzicală și doresc să se perfecționeze în aceste arte la o școală specială superioară.

Doritorii își vor trimite cererile, până cel mult în 2—15 August a. c. la adresa secretarului societății, Dr. Iosif Blaga, Tusnádfürdő, indicând în petițiunea lor, că anume la care ram artistic vor să se aplice și unde ar dori să-și facă studiile.

La cerere se vor alătura:

1. Atestatele despre studiile pregătitoare,
2. Certificat medical, prin care să se dovedească sănătatea deplină a concurentului,
3. Certificat despre cetățenia ungară,,
4. Eventuale atestate sau note recomandatoare, prin cari s'ar putea confirma talentul artistic al concurentului. In caz de trebuință comitetul societății va cere să se prezinte concurentul și în persoană în fața comitetului.

Brașov, la 1 Iulie n. 1912.

Pentru comitetul societății pentru fond de teatru român:

Virgil Onițiu
v.-prezid.

Dr. Iosif Blaga
secretar.

Cronică externă.

Lupta pentru președinția Statelor-Unite. Lupta inversunată dintre diferitele grupe în conventul democrat din Baltimore s'a sfârșit cu biruința lui Wilson, guvernorul din New-Yersey. S'a făcut de 45 ori alegerea, dar tot fără nici un rezultat. Nici un candidat n'a primit majoritatea absolută. Luni după amiazi la 5 ore iritația spiritelor era la culme. Aderenții lui Taft au apărut în convent cu o pânză mare pe care erau scrise cuvintele lingușitoare ale lui Bryan, — acum părăsitorul cel mai mare a lui Wilson, — adresate mai de mult lui Taft în favorul lui Clark. Bryan văzând aceasta s'a sculat să vorbească, dar aderenții lui Clark, nu l-au lăsat.

Au sărit pe scaune fluerând și înscenând un sgomot infernal. Mai mulți delegați s'au încăerat, încât a trebuit să intervină poliția, dar nici aceasta n'a putut restabili ordinea. Mulțimea a asaltat tribuna președintelui. De-abia după 1 oră și jumătate s'a făcut liniște. N'a ținut însă mult timp. Un delegat din New-York, John de Staunfield, respingând acuzele aduse de Bryan contra lui Clark, l'a numit pe Bryan de cel mai mare plutocrat și de un vânător de popularitate. Aderenții lui Clark au desfășurat un steag și l-au implântat pe tribuna oratorilor. Pe steag erau scrise cuvintele ce le-a spus Bryan acum 10 ani despre Clark: Absolut necoruptibil și liber de ori ce scăderi.

Furtuna a izbucnit din nou. Brian a voit să vorbească dar președintele nu i-a permis. El însă s'a suit cu forța pe tribună și revoltat a aruncat steagul jos. Sgomotul infernal s'a repetit. Mai mulți delegați s'au încăerat la bătai. Președintele a dat ordin ca toate ușile dela coridoare să fie închise, poliția a intrat în acțiune și pe încetul s'a restabilit ordinea.

Observând Clark în sfârșit, că Wilson cucereste tot mai mulți aderenți i-a absolvat pe aderenții săi de obligamentul de a mai vota pe el. Acelaș lucru l-a făcut și un alt concurent, Unterwood, și astfel conventul democrat l-a candidat cu o majoritate covârșitoare pe Wilson pentru alegerea de președinte, împotriva candidatului republican, Taft.

Din senatul italian. Guvernul italian a înaintat senatului spre primire proiectul de lege cu privire la înființarea unui ministeriu al coloniilor. Pirm-ministru Giolitti în vorbirea sa prin care a recomandat senatului votarea acestui proiect, a declarat, că ocuparea Libiei provoacă condițiunea necesară ca Italia să urmeze o politică temeinică de colonizare. Înainte de toate — a zis prim-ministrul — trebuie studiate temeinic împrejurările nouelor teritoare, asupra cărora Italia și-a estins suveranitatea. Și aceasta va fi chemarea în primul rând a ministeriului coloniilor.

După primirea acestui proiect senatorul Cavalli a propus închiderea sesiunii senatului salutând pe președintele Manfredi, pe prim-ministrul Giolitti și pe ceilalți miniștri.

Prim-ministrul Giolitti a mulțumit președintelui pentru activitatea dezvoltată și pentru munca excelentă săvârșită, care s'a început cu aprobarea unanimă a decretului cu privire la suveranitatea Italiei asupra Tripolisului și s'a sfârșit cu votarea sufragului universal. Aprobarea unanimă de către senat a întreprinderii din Libia a fost unul dintre motivele principali, cari au întărit guvernul în hotărârea lui, ca să-și realizeze scopul cu orice preț.

După vorbirea președintelui Manfredi, care a felicitat armata și marina pentru vitejia arătată, dorind în viitor nouă biruinți, senatul s'a ajurnat pe timp nedeterminat.

Criza din Turcia. Imperiul otoman a ajuns în o criză atât de gravă, încât nici cei mai încrezuți patrioți ai Turciei nu mai văd nici o cale care să ducă la o soluție pașnică și sigură. În chestia Tripolisului cercurile competente sunt de părere, că nu poate fi vorba de încheierea unei păci, până când nu se va asigura integritatea imperiului și suveranitatea deplină asupra Tripolisului. La toate încercările de mediațiune din partea puterilor guvernul turcesc răspunde, cu refuz, provocându-se la mișcarea de nemulțumire a ofițerilor cari pretind cea mai energică pășire cu arma în contra Italiei. Cea mai mică concesie, ce o ar face guvernul ar provoca o răscoală chiar și a arabilor din Asia, cari ar declara pe sultan și guvernul său de trădători ai intereselor mohamedanismului.

Mișcarea amenințătoare a ofițerilor guvernului a încercat să o zădărnicească, înaintând în cameră proiectul de lege, prin care ofițerii vor fi oprți dela ori și ce activitate politică. Proiectul acesta — după cum se anunță — e salutat cu bucurie de toate corpurile ofițerești din diferitele districte militare. Și aceasta este un semn favorabil pentru ajungerea la o soluție a chestiilor grave, în fața cărora se afla guvernul otoman, căci prin oprirea ofițerilor de a se ocupa cu politica, vor dispărea sfâșierile în armată cauzate de diferitele curente politice. Ofițerul otoman are o mare autoritate în fața soldatului de rând, pentru că după principiile mohamedanismului tratarea ofițerilor cu soldații e una dintre cele mai democratice. Și astfel desbinarea ofițerilor între sine aduce cu sine și desbinarea soldaților de rând încât întreagă armata era tot amenințată cu ruperea în mai multe bucăți.

Ministrii au ținut un consiliu extraordinar, în care s'au sfătuit asupra situațiunei. Un comunicat oficios constată, că situația în Monastir și împrejurime nu s'a schimbat. O telegramă oficioasă sosită din Dibra anunță că mai mulți fruntași albanezi s'au declarat credincioși guvernului deși răscolății și-au dat toată silința de ai câștiga pe partea lor.

Revoluționarii din Monastir au înaintat guvernului pretensiunile lor cuprinse în 10 puncte: 1. Detronarea sultanului Mohamed și proclamarea de sultan a lui Iussuf Izzedin. 2. Dizolvarea camerei și convocarea adunării naționale. 3. Asigurarea libertății personale și morale. 4. Votare unei legi care să apere dătinile și tradițiunile diferitelor naționalități ale imperiului. 6. Aplanarea conflictelor dintre naționalități. 7. Menținerea suveranității sultanului asupra Albaniei și amovanea ofițanților neputincioși și neplăcuți. 8. Sistarea comitetului pentru uniune și progres. 9. Administrația autonomă pentru Albania. 10. Libertate deplină și necondiționată, altcum mai bine moarte.

Știri de tot îngrijorătoare sosesc din Erzerum și Smirna despre nemulțumirea ofițerilor dela trupele de acolo. Un ofițer mai înalt a declarat că se pot aștepta evenimente foarte grave.

Mai recent o telegramă anunță demisionarea întregului cabinet otoman.

Hainele lucrate în atelierul propriu se capătă la

LENGYEL ISTVÁN

PRĂVĂLIE DE PĂLĂRII ȘI SPECIALI-
TĂȚI DE MODĂ PENTRU BĂRBAȚI

Oradea-mare — NAGYVÁRAD

Piața Beiner nr. 1. Telefon: 12-48.

!S'a deschis!

Müller I. és Fia

stabiliment colector de fabrică,
vâpsitor de pânuri, curățitor chemie și spălă-
torie de rufe cu aburi.

Arad str. Weitzer János nr. 7. (Noul palat
gr. east.)

Totfelul de haine pentru bărbați,
femei și copii se curățesc pe cale
chimică, ori se vâpsesc. Albitu-
— rile devin albe ca zăpada. —
Se primesc albțuri pentru călcat.

Pentru frații rămași pe drumuri peritori de foame.

Glasul de desnădejde al fraților noștri inundați, a găsit răsunetul ce se cuvine în masa vecinic gata la jertfă a publicului nostru român.

Toate sufletele nobile, toate inimile simțitoare se grăbesc a-și trimite obolul lor mântuitor, pentru că nicio dată cauză mai demnă de jertfă nu a solicitat dărnicia cuiva.

Este în joc existența a mii de frați de ai noștri, care pier de foame și de lipsă de adăpost.

Semnaland pilda generoșilor donatori de până acuma, rugăm toată suflarea românească de pretutindeni să-i imiteze, pentru că este nevoie de ajutorul tuturor spre a se acoperi marele gol, lăsat de cumplitul dezastru.

Fără de o asemenea pildă de solidaritate zadarnică va rămânea speranța noastră de a contribui la ușurarea soartei lor.

Facem deci încă o dată apel la toți românii și la toți oamenii de inimă; rugăm săracii și bogații să ne trimită obolul, scăpând din ghiarele morții atâtea zeci de mii de suflete capabile de a munci și de a dezvolta energia națională.

Sumele se primesc la adm. „Românul” Zriny utca Nr. 1. Arad — Ungaria.

La administrația ziarului nostru au mai intrat următoarele contribuții:

	Transport	5621.94
Pavel Muntean, colonel în retragere Sibiu, pt. nenorocirii din Bănat		10.—
I. Dăncilă, preot, Mănăstirea R. Rîmet, pt. frații inundați		7.—
Filip Vuia, preot, Aga, pt. nenorocirii prin potop		1.—
Daniel Lupu, Alba-Iulia, pt. frații nenorocirii prin potop		5.—
Georg Vlăssa, preot militar în pens. Inokfalva, pt. inundații din Bănat		10.—
<i>Colecți din Uzdin, pt. nefericiții din Bănat:</i>		
„Prima casă de păstrare soc. pe acții”		50.—
Ioan Lupulescu, dir. de bancă		5.—
Alex. F. Negruțiu, contabil		2.—
Teodor Rista, casar		1.—
Dr. Simion Păcurar, medic		5.—
Arsa Miloradovici, negustor		4.—
Vasilie Rista casar com.		2.—
Pavel Crețu, primar com.		2.—
Iuliu Gelzinger, notar com.		2.—
Vasilie Crețu econom		1.—
Ioan Lăcătuș, inv.		1.—
	Total	5729.94

CRONICA ȘCOLARĂ

Sugestia în educație.

Luther, când era student, a fost apucat de o furtună. Și în mijlocul unei ploii torențiale, s'a întâmplat de a trăsni la câțiva pași de dânsul. Fenomenul acesta electric l-a impresionat în așa chip, încât de aici încolo toată viața și-a consacrat-o studiului cărților sfinte și aflării adevăratei învățături a Mântuitorului. Fără îndoială că acest trăsnet a fost motivul schimbării lui de viață. Sguduirea aceasta l-a impresionat într'atâta, încât s'a întipărit în sufletul lui credința în Dumnezeu în așa chip, încât întreaga viață și-a consacrat-o studiului cărților sfinte. S'a produs o reacțiune în acele momente de spaimă în întreaga ființă a lui Luther. Poate că atunci întreaga viață i-s'a reconstituit în câteva clipe și puterea dumnezeiască s'a trezit în conștiința lui, a înlăturat pe un al doilea plan cunoștințele lui anterioare și ideea de Dumnezeu a luat loc în planul întâi al conștiinței lui.

Un alt exemplu e Jeana D'Arc. Din fire era blândă, simplă și bună, dar foarte sentimentală. La dânsa dorința de a-și apăra patria a mers până la halucinație. Acelese de halucinație începură într'o zi după amiază, când fiind aproape de biserică, văzu o lumină mare și auzi un glas zicându-i: „Ioano, mergi de scapă pe regele Franței și-i dă țara înapoi.” Pe dată, ființa ei întreagă se cutremură de glasul nevăzut, luptă

cu toate greutățile cu care a putut să lupte vreodată o femeie și prin puterea hipnotică de care era stăpânită a sugestionat mulțimea, care s'a luat s'o urmeze, fără șovăire și fără gând că va peri în luptă.

Aceste două cazuri tipice sunt exemple din care se vede și ce e sugestia și ce rezultate dă ea când e pusă în serviciul binelui. Ne întrebăm acum și cu drept cuvânt: oare oricine în locul lui Luther și-ar fi schimbat felul de viață în fața unui trăsnet? Ori orice femeie în fața unei mari nenorociri a patriei ar încerca actul nebunesc de a se lupta singură și fără nici un mijloc de apărare decât credința în Dumnezeu? Evident că nu. Se cer anume condițiuni ca cineva să fie sugestionat de o idee din afară, ori să fie autosugestionat de o putere lăuntrică. Se cer ființe simțitoare și cu voința deprinsă la supunere. Cu cât sensibilitatea cuiva e mai mare, cu atât se sugestionează mai ușor. Femeile se pot sugestiona mult mai ușor decât bărbații, ele fiind naturi prin excelență sentimentale. Femeile se impresionează mai lesne bărbatul mai greu. Apoi un om cu voința tare nu se va putea sugestiona de oricine și nu i-se va putea sugestiona orice. Oamenii deprinși a asculta, servitorii de pildă, mult mai lesne pot fi sugestionați decât oamenii liberi, cu judecată proprie și cu voință fermă.

Un exemplu tipic în felul său de sugesție ni-l dau răscoalele țărănești din 1907. Puterea de sugesție atinsese culmea. Unor sate, chiar nici nu le trecuse prin gând să se reșcoale; dar actul comis în satul vecin le-a îndemnat, fără să știe de ce, și fără să știe ce vor, și fără să știe unde vor eși, să comită acte care vor rămâne pururi ca o tristă aducere aminte a acelor vremuri.

Un exemplu zilnic de sugesție este ideea preceputată, poate numai de unul și apoi transmisă din om în om. Așa de pildă, ni-se spune de cutare om că e de o inteligență remarcabilă. Istoria despre acea persoană ne pune pe gânduri, și auzind'o și azi și mâine repetată, rămâne în noi ca o credință fixă. Tot așa ne căpătăm cunoștințe fixe despre un om căruia i-a eșit vorba că-i prost. Ce este asta decât o sugesție, transformată în credință pe nesimțite, fără voia noastră?

Alta: când scăpăm un gologan jos și-l căutăm, ni-se arată dinaintea noastră gologanul, peste tot locul. Il zărim în toate colțurile. Dacă ai pierdut un ban de argint, vezi mereu pete albicioase. Ce este aceasta decât o autosugesție cu urme de halucinație? Mintea ți-e îndreptată atât de mult asupra banului pierdut, încât ți-se pare că-l vezi pretutindeni; iar de nu-l găsești, îți rămân în minte pentru câteva clipe rotogoalele ce ți-s'au arătat, fără nici un temei real. Apoi cuvintele: „Credința ta te va mântui”, ce sunt decât o autosugesție? Am credința într'un doctor, îl chem: îmi dă aceleași medicamente ca și un altul; cu toate acestea eu nu mă vindec decât cu ajutorul medicului meu, fiindcă sunt sugestionat de știința lui, ori de încurajările lui. Tot sugesții sunt și maslul, cumină și rugăciunile, căci până nu crezi într'insele nu te vindec.

Iphondria nu e decât o autosugesție dusă până la halucinație. Cineva se sokoate mereu bolnav fără să aibă nimic. Ii zicem iphondric. Dela o vreme însă, se înrădăcează până într'atâta în iphondric ideea că e bolnav, încât chiar se îmbolnăvește.

Opinia publică câtă influență nu are asupra noastră? Când și unul și altul ți-atribuie calități, pe cari tu știi bine că nu le ai, dela o vreme cauți să coresponzi dorinții publicului; și se întâmplă să izbutești. Tot așa când și unul și altul te fac prost, dela o vreme capeți și tu convingerea că ești prost, chiar dacă ai avea unele calități cari întrec pe ale aceluia ce dorește să te ponegrească. — bine înțeles dacă și sufletul tău e dispus la aceasta, după cum am arătat în condițiile ce trebuie să le împlinescă o sugesție.

După cele spuse până aici se vede ce e o sugesție. În înțeles larg ea e o impresionabilitate puternică venită din afară, în urma unor împrejurări determinate; și în acest sens trebuie luată în educație. În forma a doua, adică transformarea stării fizice ori sufletești a cuiva, prin

sugestie venită pe cale hipnotică, e un caz patologic care nu intră în cadrul subiectului aceuia. Pot spune, în treacăt, că medicina are multă încredere în vindecarea boalelor fizice, sugestionând persoanelor hipnotizate o schimbare a stării lor de sănătate și că mijloacele de hipnotizare, adică de aducerea individului în stare de catalipsie, sunt multe; dar toate au de scop prostăția silită a organismului și punerea voinței bolnavului la discreția medicului. Mai pot adăoga, că persoanele suferinde mult mai ușor pot fi hipnotizate decât cele sănătoase, bolnavii siliți fiind a se supune oricărui tratament numai să scape de boala ce li-a cuprins organismul.

În educație nu poate fi vorba decât de sugesție ce ai putea-o transmite altuia, treaz fiind, neadus în stare de hipnoză. În educație dar, sugestia cu mult mai greu reușește, având de a face cu copii sau cu oameni a căror voință există, al căror spirit nu e supus întâiu unei stări de inactivitate. Sugestia e dar transmiterea unei idei, și modul de a sădi, de a planta o idee oarecare în creierul cuiva, chiar fără ca primitorul să-și dea seamă bine cum a primit-o. Ori ce idee transportată prin sugesție, se prefacă în fapt, în acțiune.

Ca sugestia să aibă loc se cere neapărat ca cece o transmite să fie superior celui ce trebuie s'o primească. Astfel se explică, cum un șmecher, fără vre-o cultură, și îndemnat poate numai de un sentiment josnic, ori de o idee politică potrivnică intereselor țării, poate îmbăta cu apă rece la o alegere o adunare de sute de oameni inculți și inconștienți de drepturile și de datoriile lor; va să zică un șmecher, care în rîndul cunoscătorilor nu plătește nici un ban, în fața unei mulțimi inconștiente poate avea succes și poate determina acea mulțime la actele pe cari șmecherul le dorește. Așa se explică cum de ce, cei cari nu pot răbda opoziția aleargă la revoltarea spiritului mulțimei. Aceasta mult mai ușor se entusiasmează. Sugestia aceasta, a clasei diriguitoare, transmisă mulțimei, câteodată e pusă în serviciul binelui; sau mai bine: câte o dată e plecată din sinceritate, cum e sugestia încercată de poporanisti.

În literatură sugestia are o și mai mare înrăurire. Curentul eminescian sugerase pe vremuri tuturor nepregătiților cu plete lungi, imitația unor sentimente dureroase, gingașe și dureros de plăcute ale celui mai gingaș și mai sentimental poet ce l'am avut vreodată. Socotea un tânăr, că arătând abătut, lăsând plete mari peste un guler unsuros — cu toate că avea puțința să-și facă un palton bun cu guler de astrahan — și mazăgăind o imitație de durere, a unei dureri a lui ce nu există, va deveni un Eminescu în carne și oase.

O sugesție în tineret o face și d. Iorga prin superioritatea culturii sale și prin cinstea credințelor sale. (Va urma).

INFORMAȚIUNI

Arad, 3 Iulie n. 1912.

Sborul lui Vlaicu în Arad.

Vestim publicului românesc, că ziua pentru sborul domnului Vlaicu în Arad nu s'a putut hotărî încă. Lucrările pregătitoare reclamă timp de cel puțin două săptămâni.

Aeroplanul d-lui Vlaicu e în drum spre Arad și așteptăm clipe de clipă și sosirea sărbătoritului nostru erou dela Aspern.

Vom da din vreme toate informațiile necesare publicului.

Premiile dela concursul aviatic din Viena repartizate după țări. Francezii au luat premii în sumă de 108.300 cor.; Austriecii: 31.000 cor.; Românii (Vlaicu): 6400 cor.; Rușii: 6200; Svițerianii: 5000 cor.; Germanii: 1000 cor.

Va să zică Vlaicu al nostru — deși singur — a fost socotit după suma premiilor înaintea rușilor, germanilor și a Șviterianilor, și al treilea după francezi și austrieci cari au fost foarte numeroși. Cifrele vorbesc!!

Directorul Șuluțian. Ni-se comunică: Capit. arhiepiscopesc și metropolit din Blaj a convocat ședința directoriului fundației fericitului arhiepiscop și mitropolit Alexandru Șt. Șuluțiu pe 13 Iulie st. n. a. c. stabilind următorul program: Sâmbătă în 13 Iulie la orele 7 dimineața parastas solemn pentru fericitul fondator în biserica parohială din Blaj, lângă care zac osâmintele scumpe ale mitropolitului fondator. E. Sa d. Dr. Victor Mihályi de Apșa mitropolit de Alba-Iulia deschide ședința la orele 9 a. m. în sala arhierilor din reședința arhiepiscopescă. Să constate numărul membrilor prezenți și se constituie ședința. D. canonic Iosif Hoszu în calitate de administrator raportează despre fazele și starea prezentă a fundației, despre casa fundațională din Blaj și bunurile din Spring, comitatul Alba-inferioară, Vidrasău, comitatul Târnava-mică, Cenade, com. Alba-inferioară și Someș-Odorhei, com. Sălăgiului, precum și despre rămasul Florian Miches fost avocat. Tot administratorul fundațional prezintă budgetul pe anul 1913. Dl. Iuliu Maniu avocatul arhiepiscopesc referă cauzele juridice și procesele relative la fundația Șuluțiană. Comisiunea pregătitoare de 3 va face raport despre revizuirea rațiunilor de pe anul 1911 și despre scutirea casei fundaționale. Membrii acestei comisiuni sunt dnii: Simion Pop Mateiu, George Pop, și Iuliu Bărdosy; în urmă eventuale propuneri.

Reconstruindu-se în anul expirat prin senatul fundațional directoriul, afară de membrii capitolului sau ales de membri pe un ciclu de 5 ani următorii membri mirenji: v. prezident: Ioan Mezei jude de curie i. r. în Budapesta, Iuliu Bărdosy inspector r. școl. i. r. și Vasile P. Hârșan jude i. r. și adv. în Sibiu, Vasile Hoszu, jude de curie i. r. în Cluj, Dr. Teodor Mihali, deputat dietal în Dej, Ioan Mihăițan, general auditor i. r. în Sibiu, Alex. Onaciu, jude de curie în Budapesta, George Pop de Băsești, mare proprietar în Băsești, George Pop, consilier ministerial i. r. în Lugoj, Dr. Ioan Pop, medic de stab. i. r. în Orăștie, Petru Pop, jude i. r. în Brașov, Ștefan C. Pop, deputat dietal și avocat în Arad, Vasiliu Ranta Buticescu, jude r. i. r. în Cluj și Vasiliu Toșa, director r. finanțiar în Turda.

Nou avocat român. Domnul Dr. Nicolae Birăescu, cunoscutul tânăr lugoian a dat în Budapesta cu deplin succes examenul de liberă practică advocațională (cenzura).

Felicitările noastre!

Societatea pentru fond de teatru român. Al III-lea turneu artistic aranjat de societate sub direcțiunea dlui Aurel P. Bănuț, cu program declamatoriu — teatral, va avea loc în următoarele locuri:

12 Iulie nou (Vineri, ziua sf. ap. Petru și Pavel în Făgăraș; 13 Iulie n. (Sâmbătă) în Sebeș; 14 Iulie nou (Duminică) în Sebeș; 17 Iulie nou (Miercuri) în Orăștie; 19 Iulie nou (Vineri) în Hațeg; 21 Iulie nou (Duminică) în Arad; 24 Iulie nou (Miercuri) în Brad; 27 Iulie nou (Sâmbătă) în Abrud etc.

Turneul se va continua și prin comitatele Sălaj, Sătmar și Maramurăș.

Societatea noastră teatrală apelează la sprijinul publicului nostru românesc, care se știe că e totdeauna gata de jertfă când e vorba de propășirea noastră culturală.

Și ceice nu vor primi din întâmplare avizuri și invitații speciale, să se considere prin aceste publicări ca invitați.

Atragem în același timp și atențiunea celorlalte cotidiene asupra acestui turneu.

În program vor figura:

1. Declamațiuni (comedie) de d-ra Aurelia Popa Radu.
2. Declamațiuni (dramă) de d-ra Marioara G. Dima.
3. Declamațiuni (comedie înaltă) de Aurel P. Bănuț.
4. Declamațiuni (comedie și c. bufă) de Constantin Calmuzchi.

Se vor juca în cursul turneului următoarele piese:

- a) Jertfa, dramă 1 act de I. G. Miculescu.
- b) Doi surzi, farsă 1 act de (*).
- c) Pentru mama, comedie 1 act.
- d) Romantism, comedie 1 act trad. de V. Crișan.

Regele Carol la manevrele Monarhiei. Din București vine știrea, că Schemua șeful statului major, care se află de present în Sinaia la regele Carol al României în misiune militară, s'a folosit de această prilej pentru a invita pe regele Carol la manevrele de toamnă ale monarhiei cari în acest an vor avea loc pe pusta Ungariei și la cari împăratul va fi reprezentat prin moștenitorul de tron.

Știrea aceasta așteaptă să fie confirmată.

Tipografie românească în Lugoj. Cu data de 1 August a. c. se va deschide în Lugoj un atelier de tipografie românească fiind aranjată cu cele mai noi soiuri de litere și cu cele mai moderne mașini. Noua tipografie va purta numirea de „M i n e r v a” și va fi instalată în școala veche a parohiei gr.-ort române din Lugoj, la internatul de fete. Proprietarul tipografiei e d. George Tăran, fost mai mulți ani conducător la fostul ziar „Tribuna” din Arad. D-sa a condus cu mult zel acel institut, spre deplina mulțumire a foștilor ei proprietari, ceea ce ne îndreptățește a spera că publicul românesc din Lugoj și jur va ști aprecia nobila nizuință a acestui tipograf, sprijinindu-l și dându-i toată atențiunea cuvenită, ca să poată ținea piept tuturor năvălirilor străine, cari au început a se încuibă și a cuceri tot mai mult teren prin comunele noastre românești. Publicul românesc din Lugoj desigur va primi cu bucurie această știre, căci demult se simte lipsa unei astfel de întreprindere românească.

Salutăm cu bucurie noua întreprindere românească și credem că toți românii de bine se vor grupa în jurul acestei tipografii, dând comanda lor necesare noii tipografii românești. X.

Eroare de tipar. În articolul nostru de fond „Vlaicu vine la Arad”, publicat în Nr. de ieri al ziarului, s'a strecurat în coloana a treia, șirurile 12 și 13, o regretabilă eroare de tipar, care poate fi interpretată fals. Rugăm pe cetitorii noștri, ca în loc de „sborurile-i măestrite”, să citească: „sborurile-i măestre”. Așisderea și primeile luate de Vlaicu nu ating suma de 7500, ci 6400.

Congresul socoliștilor. Sâmbătă în 29 Iunie stilul nou s'au început în Praga festivitățile congresului socolist. Cortegiul trecând și prin fața Casino-ului german, unde se aflau mai mulți studenți germani cu chipurile și eșarpele societății lor, studenții socoliști s'au repezit asupra lor atacându-i în mod brutal. Poliția a căutat să-i apere dar a fost neputincioasă față de vehemența studenților slavi. Încăierarea a durat vre-o jumătate de oră. Studenții germani s'au retras atunci în Casino, unde rectorul și-a exprimat satisfacția pentru atitudinea lor exemplară. Ei s'au împărțit apoi pe la casele lor. Numărul studenților răniți e de 30; dintre ei 3 sunt răniți în mod grav.

Doi deputați celi au reclamat cazul guvernului susținând că studenții germani ar fi provocat pe socoliști. Cercul politic germane sunt foarte indignate contra purtării socoliștilor. Se vorbește că se vor face chiar intervențiuni pe lângă guvern, dat fiind că există temeri de repetarea scenelor de Sâmbătă.

Serbările s'au terminat printr'un splendid cortegiu al corporațiilor socoliste din toate țările slave, la care au luat parte 23.000 de inși. O mulțime enormă i-a aclamat într'un mod foarte entusiast.

Atentat contra comandantului gardei imperiale din Varșovia. Aghiotantul Torcazonoff a tras mai multe focuri de revolver asupra comandantului gardei imperiale, Brineken, răniindu-l la cap. El și-a tras apoi un glonte în piept răniindu-se grav. În stare desperată Torcazonoff a fost transportat la spital. Nu se cunosc încă pricinile acestui atentat.

Ciocnire între studenții ruteni și poloni. Luni seara au fost mai multe ciocniri între studenții universitari ruteni și poloni dela universitatea din Lemberg. Studenții ruteni s'au intrunit în fața Universității protestând în contra faptului, că Universitatea aceasta e polonă. Unul din studenții ruteni exprimându-se defaimator la adresa polonilor a încercat o încercare între toți studenții universitari, care mai la urmă s'a finit cu gonirea rutenilor. Rectorul Universității adresându-se studenților poloni, i-au îndemnat a se liniși spunând, că demonstrațiile studenților ruteni nu vor avea nici un rezultat.

Catastrofe aeriene. Balonul „Acron” care era sub conducerea curajosului aviator Sanimian avea de scop trecerea în zbor a Oceanului Atlantic. Aproape de locul de plecare în Atlantic-City, în urma unei explozii de gazuri a căzut dela o înălțime de șaptesute metri în mare. Balonul „Acron” avea încă șapte pasageri, cari cu toții și-au pierdut viața în valurile furioase ale Oceanului. După ultima încercare de a trece Oceanul a lui Wellmann, care încă și-a plătit cu viața îndrăzneala sa, Sanimian a fost primul, care încă a plănit o astfel de trecere peste Ocean.

O altă catastrofă s'a întâmplat la întrecerile din Boston, unde d-șoara Guimby a căzut cu aparatul său dela o înălțime de 200 metri.

O hotărâre demnă de urmat. Consiliul comunal din fruntașa comună românească, Vărsadul-vechi în ședința ținută la 22 Iunie n. a luat hotărâre, ca toate crășmele după teritoriul acestei comune Duminecile să fie închise.

După vorbirea mai multor membri, a luat cuvântul nou alesul notar, d. Ioan Varga, părintele Ioan Popovici, și fruntașii Șt. Bătrân, I. Șeran și Iosif Bătrân. D. Ioan Varga și părintele Ioan Popovici, în cuvinte pline de învățătură au căutat să convingă pe cei prezenți despre pagubele incalculabile și răul ireparabil ce-l cauzează aceste cârciume printre țărani, dar mai ales printre tinerime, care luând exemplul dela cei bătrâni, partea cea mai mare a timpului liber și-l petrece în cârciumă, în vreme ce femeile luptă acasă cu cea mai neagră mizerie.

După aceste vorbiri convingătoare consiliul comunal a adus unanim hotărârea de mai sus menită să aducă la bunăstarea de mai înainte populația acestei comune. (Dumb.)

Avis. Am onoarea a vă aduce la plăcuta-vă cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Lugojul-român str. Timișoarei Nr. 36. Cu stimă Dr. Fabius Gelesian avocat.

— Vă aduc la cunoștință, că mi-am deschis cancelarie advocațională în Cluj (Kolozsvar) piața Boeskey Nr.12. Cu toată stima Dr. Simion Nemes avocat.

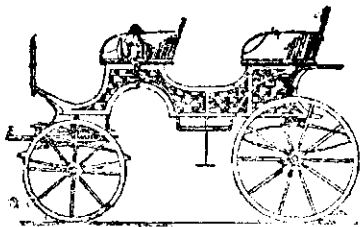
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta *obnibuse* pentru 6 persoane, *cară funebre*, felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

Di dr. Ștefan Tămășdan, medic dantist lipsește din Arad de mai multe zile. Intoarcerea d-sale va fi vestită la timpul său pacienților.

Mare nenorocire lângă Breslau. Se anunță din Breslau: La o excursiune a unui club local, s'a întâmplat o mare nenorocire. În apropiere de Schmidfeld, un brec în care se aflau 20 de persoane, a fost călcat de tren în momentul când traversa linia ferată. Partea de dindărăt a brecului a fost cu desăvârșire distrusă. Cinci persoane au fost ucise pe loc, patru rănite mortal, iar 7 grav rănite. Una din persoane a fost aruncată de roțile locomotivei și târâtă pe o distanță oare-care; ea a fost apoi găsită, oribil mutilată, pe șine. Celelalte patru persoane au fost călcate de roțile locomotivei.

Lipsă de preoți aromâni. Citim în ziarul aromânesc „Peninsula Balcanică” din București următoarele:

Biserica din Crușovia (Macedonia) s'a închis! S'a închis nu din cauza vre-unei intrigi a adversarilor noștri ci pentru că preotul aromân, unicul preot aromân din Crașovia, părintele Papa Sotir, fiind suferind a obținut un concediu de 40 de zile spre a-și putea căuta sănătatea, iar alt preot care să-i ia locul nu avem.

Câte nu se pot întâmpla în 40 de zile, și în acest timp aromânii sunt siliți sau să se priveze de asistența bisericească sau să se facă apel la acea adversarilor.

Aceasta a fost ultima știre îndurerată, din seria de știri rele, ce ne sosesc din Macedonia, referitoare la trista situație în care se află mișcarea noastră națională.

De aceea chestiunea religioasă a macedo-românilor fiind destul de critică se cuvine ca să fie rezolvită într'un fel.

Fetiță înecată. Ni-se scrie: În comuna Pleșcuța o fetiță de 2 ani s'a înecat într'un ciubăr cu apă, care era pus în curte pe seama hoarilor. Părinții erau la lucrul câmpului și fetița a rămas acasă numai cu bunica ei. Bunica a ieșit la uliță și fetița a rămas în curte. Mai târziu bunica se întoarce în curte și află fetița cu capul în ciubărul cu apă, o ridică, dar era deja moartă.

Nenorocire. Ni-se scrie din Pecica-română: Luni d. a. tânărul de aici Vasile Roman s'a dus cu trăsura la săpat de cucuruz ducând cu sine pe o fetiță a sa de 12 ani, pe un băiat al său de 6 ani și pe un băiat al vecinului său George Dragoș. Calea ce ducea la holdă a fost pe țăr-murul Murășului, abia un pas depărtare de Murăș. Speriindu-se caii au căzut cu trăsura cu tot în Murăș și cei doi băieți la moment s'au confundat și s'au înecat, asemenea s'au înecat și caii. Fetița și Vasile Roman au scăpat ca prin minune, prin curajul nemaipomenit al vicenotarului Iuliu Vobui și a studentului Valer Juncan, cari cu periclitarea vieții lor proprii au scos din apă fetița și pe tatăl ei.

Dânsii, adevă, dimpreună cu judele comunal Dimitrie Sătmărean mergeau cu trăsura pe țăr-murul Murășului, au văzut mulțimea de oameni cari alergau spre țăr-muri, dintre cari nimeni n'a cutezat să sară în ajutorul celor nefericiți. Fără nici o șovăire, a sărit în apă studentul, abia de 14 ani, Valer Juncan și vicenotarul Iuliu Vobui și cu periclitarea vieții lor au scos în tîi fetița, care venea în jos pe apă sprijinită de un braț de trifoi căzut din trăsura, și tocmai în momentul când era să se cufunde numiții au scos-o. Era ceva înspăimântător când tatăl fetiței, iarăș în momentul când era să se cufunde pe vecie, striga să-i mântuiască pruncuții, cari însă spre nefericirea lor n'au putut fi mântuiți. Obosiți cei doi mântuitori, după puțină odihnă se aruncară din nou în apa primejdioasă și aruncând un ștrang pe care nefericitul om l-a prins cu gura, l-au mântuit și pe el dela moarte.

Cei doi băieți trăsura și caii și-au aflat perierea în valuri. Intreaga comună stă mișcată și cuprinsă de durere auzind această nefericită nenorocire și nu au destule cuvinte de laudă pentru curajoșii mântuitori, cari credem și dorim ca cercurile competente să le fie mulțămitoare pentru fapta lor curajoasă și umană. Băieții înecați încă nu s'au aflat. — Cu stimă Ștefan Roja învățător.

x **Gustav Tátray** — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cum-păra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x **A încetat!** căderea părului, aceluia, care între-buințează renumitul și miraculosul balsam „Venusul” pentru păr al lui Dr. Șepetianu. Balsamul acesta ajută creșterea, împiedică căderea părului și încetează total mătreața. De vânzare la Toth Adorján, drogheria la „Venus”, Lugoj-Lugoj. Tot aci se capătă și renumita cremă „Venusul”.

Ultima oră

Succesul lui Vlaicu la Viena.

— Dela corespondentul nostru. —

Rezultatul concursului de aviațiune din Viena a arătat evident că întrecerea internațională de pe câmpia Aspern s'a redus încetul cu încetul la o emulare între primul aviator român Aurel Vlaicu și între cei mai isteți piloți francezi, care represintau sistemele de aeroplane, care au fost considerate până acum ca cele mai bune. Din această întrecere ilustră Aurel Vlaicu a eșit biruitor între împrejurările cele mai splendide.

Intr'adevăr, unul după altul au eșit din concurență popoare care de altcum stau în șirul prim al progresului. *Germanii* se anunțaseră în număr însemnat, dar nici n'au încercat a sbura. *Austriacii* s'au mulțumit a arăta că se știu ține în aer și s'au exaltat când biblanul lor a bătut, prin forța motorului de 140 HP, recordul înălțimei. Pilotul trimis de *Rusia* pe un monoplan Blériot n'a făcut nici el altceva, decât a plutit ore dearândul în văzduh. *Italianul*, care se dovedise isteț, a avut nenorocul de a-și frânge aparatul când cu sborul la Wiener-Neustadt. Acestea au fost prestațiunile acestor popoare mari.

Or, ași ține aeroplanul plutind în aer, de acum cinci ani nu mai este noutate. Asemenea și recordul înălțimei a fost de mult luat de francezi. Interesul principal al concursului de aviațiune din Viena l-au constituit însă *concurențele speciale*, destinate anume a arăta progresul făcut în aeronautică și avantajul unui sistem față de celălalt în probleme de însemnătate hotărâtoare; anume, concurența la *aruncarea de proiectile, la cercuri mici cu virajul cel mai îndrăzneț posibil, și, aterisarea silită*.

La acestea s'a prezentat *românul Aurel Vlaicu* și succesul care l-a obținut a fost cum nu și-l putea dori mai splendid și mai glorios. Anume, la întrecerea pentru aruncarea de proiectile aviatorul român a *fost de două ori primul*, nimerind mai aproape de centru decât toți ceilalți; a fost remunerat cu 1750 cor. La *cercurile mici* s'a presintat de două ori: Joi în vânt puternic, și a prestat atunci sborul care mai mult a interesat pe toți specialiștii care au fost prezenți; aparatul său s'a dovedit într'adevăr a fi *cel mai stabil și cel mai exact dirigiabil*; a doua oară, Duminecă, pe timp lin, Vlaicu a eșit cu două secunde (!) în urma francezului Bathiat, al cărui motor însă e cu 30 HP mai tare decât al românului; aci Vlaicu a luat premiu în valoare de 2400 coroane. La *aterisare silită* Vlaicu a dat, după mărturisirea unanimă a presei și a inginerilor, cea mai frumoasă, cea mai elegantă prestațiune a meetingului internațional dela Aspern: în timp ce renumiții piloți care i-au fost rivali trec departe peste locul fixat, Vlaicu se orpește exact la locul unde aparatul său

mai întâi a atins pământul și pune în uimire cele două sute de mii de spectatori cari au participat la ascensiunile de Sâmbătă. I-s'a dat un premiu de 2000 cor.

În cifre, Aurel Vlaicu a luat la primul meeting aviatic la care a participat, 6150 coroane. Însemnătatea moraiă a triumfului său, ca reprezentant al geniului românesc, înaintea neamurilor mari, e mai grandioasă decât cum aș putea-o exprima în cuvinte. I. Nedelcu.

CRONICA SOCIALA

„Astra” la Hașfalău.

— Convocare. —

Toți membrii, ordinari, ajutători și eventual fondatori sau pe viață, precum și toți binevoitorii Asociațiunii sunt prin aceasta invitați la adunarea despărțământului Sighișoara al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, ce se va ține la 12 Iulie st. n. în comuna frunțasă Hașfalău la 1 oră p. m. în sala școalei române gr.-or. cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, raportul anual și înscrisura de membri.
2. Raportul casarului, — și censurarea raporturilor.
3. Disertație despre alcoolism și urmările lui, ținută de dl Ambrosie Stoicoviciu director școlar în Sighișoara.
4. Verificarea procesului verbal și închiderea adunării.

Dr. Toma Cornea,
directorul desp.

„Astra” în Bihor.

În 30 Iunie st. n. 1912 s'a ținut în comuna Bator (com. Bihor) adunarea despărțământului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

Aceasta adunare a fost convocată de comitetul special al despărțământului „Tinca” al cărui president e dl dr. Andrei Ille, vice-president dl dr. Aurel Pinția.

Afară de aceștia au mai participat dl Eugen Silvian (casier la filiala „Bihoreana”) secretarul despărțământului, dl Nestor Blaga, preot în Tulca, dl Gavril Dudulescu, inv., Vasile Teuca, inv., Ananie Serb teol. abs. și alții a căror nume nu l'am putut însemna.

După serviciul divin la care susnumiții au luat parte, s'au adunat înaintea sf. biserici din loc unde dl president (dir. desp.) dr. Andrei Ille prin o vorbire frumoasă a deschis ședința, făcând cunoscut poporului adunat în număr frumos, chiar și din comunele învecinate Tăut și Guriș — că cine sunt întemeietorii „Astrei”, care este scopul și foloasele acestea, îndemnând poporul a se face *membrii acestui așezământ cultural*. Vorbirea dlui dr. Ille a fost primită cu aplauze.

A urmat conferința dlui sub-director dr. Aurel Pinția avocat, care ca fiu de preot de pe sate, crescut în mijlocul poporului și așa cunoscând de-a bine pe lângă însușirile cele bune și părțile slabe a acestui popor, a vorbit despre concubinat — care în acestea părți e lătit — și daunele ce provin din acesta. Într'un limbaj frumos și înțeles de poporul adunat, cu o voce puternică a vorbit ce păcat e înaintea lui Dumnezeu și a legilor concubinajul. A adus exemple din viața de toate zilele arătând câte necazuri și suferințe se nasc în urma unei astfel de căsnicii, îndemnând poporul să se ferească dela o astfel de viață casnică urită înaintea lui Dumnezeu, deci păgânească și urgisită și de oamenii de bine, dând totodată sfaturi bune și frumoase poporului în privința aceasta. Vorbirea d-sale a fost ascultată cu viu interes de către popor și răsplătită cu aplauze și exclamații de aprobare.

A mai vorbit dl. E. Silvian secretarul desp. despre tovarășii și foloasele acelora. A vorbit pe larg despre acestea dând povețe, cum să se înființeze și ce folos bun moral și material aduc poporului nostru.

A îndemnat poporul să se ocupe cu deadinsul

de această idee și să se străduiască la înființarea unei astfel de tovărășii. A fost răsplătit cu aplauze. Tot dl Silvian a fotografiat întreaga adunare.

În urmă preotul local Medeșan a conșcris membrii ordinari și ajutători la „Astra”.

Dl preot în fine a mulțumit comitetului despărțământului „Asociațiunii” cu cuvinte provenite din adâncă recunoștință față de domniile disertanți, rugându-i totodată ca să cerceteze cât de des această comună, sămânând sămânța științei între popor.

Cu aceasta adunarea a luat sfârșit, iar oaspeții au fost găzduiți la casa ospitală a dlui părinte Medeșan.

Următoarea adunare se va ține în 14 Iulie st. n. în comuna Ucuriș.

Un oaspe.

Comitetul filial Gherla al societății teatrale române

invită la concertul ce-l va aranja la 16 Iulie a. c. n. cu concursul dlor Ștefan Mărcuș, Ionel Crișan, a doarelor Aurora de Barbu și Madeleine Cocorescu, în Reduta orașenească. Inceputul la 8 ore seara.

Prețul de intrare: Locul I. 4 cor., locul II. 3 cor., locul III 2.50 cor. stal și balcon 2 cor.

După concert urmează petrecere. Bilete se vând la librăria dlui A. Anca și seara la cassă. Programe se distribuiesc seara la cassă. Oferte benevole să se trimită la adresa dlui Iuliu Popp, dir. filialei inst. „Economul”, casierul societății.

ECONOMIE.

„Albina”, Institut de credit și economii, Sibiu. Publicațiune.

Terminul pentru prima optare la emisiunea a V-a de acțiuni a institutului nostru s'a încheiat cu ziua de 15 Iunie a. c. Acțiuni neoptate au rămas 370, cari — în sensul dispozițiilor prospectului nostru lansat la 23 Martie a. c. — se vor vinde cu prețul urcat de cor. 300 p. bucată, plus 10 cor. spese de emisiuni.

Terminul de optare la aceste acțiuni se încheie la 31 Iulie a. c. — Prenotări se primesc și dela neacionari ai institutului.

Pentru achitarea prețului de 300 cor pe bucată se stabilesc următoarele termene de plată:

1 rată până la 1 Septembrie 1912.

2 rată până la 1 Octombrie 1912.

3 rată până la 1 Ianuarie 1913.

4 rată până la 1 Aprilie 1913. é

5 rată până la 1 Iulie 1913.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senios

(1b)

— Urmare —

„Așezat așa de puțin comod pe bagajele sale trecu bariera, apoi străbătu o stradă interminabilă, legănat și ținându-se cum putea când cu mâna când cu piciorul care-i mai rămăsese, și l'au scoborit în mijlocul acestui oraș ce n'are pereche în lume. Crezu că vede lumina și simte în el viața pentru întâia oară: ceea ce privea și înțelegea îi făcea efectul unei povestiri Șeherezad, înțelegeți. Aici perspectiva Vevski, dincolo a Fonderiei, și a Ascensiunii, și a insulei Vasile, și strada Grădinilor, și strada la Mazăre, iată orizont; în aer minarete, cupole înstelate, turnuri de aur, iar pe ape poduri cari au aierul de a fi fost ridicate aici de dracul în persoană; scurt, domnule, o adevărată Semiramidă!

Fiindcă căpitanul era un om pozitiv, se gândi fără întârziere la locuința sa; dar la Petersburg îndată ce atinge este lucruri, te frigi strașnic la degete: și perdele, draperii, divanuri, tapete de... e, după cum vezi, Persia, iu-

Deodată cu prima rată este a se solvi și taxa de emisiune de cor. 10.

Sibiu, 24 Iunie 1912.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina”.

PAGINI RASLEȚE.

Telegrama.

— După J. Richard. —

Surorii mele Vatica.

— Ah! dragul meu, cât sunt de tristă și suferată!... Numai vești rele de tot primesc dela mamuca!...

— Ce-i? Iar mamă-ta?... Paralizia ei vecinică!...

— Da, a avut un alt acces. Iacă-tă, cetește ce mi-se scrie. Trebuie să mă duc cu orice preț la Poitiers. Mărgărito, gătește costumul cenușiu, și toate celelalte pentru drum.

Și sărind din pat, cu o mișcare mlădioasă de pisică, Leny Pretty se duse drept la odaia de toaletă de unde se auzia apa fierbând în baie.

Erau ceasurile nouă, de dimineață. Fără să mai cetească scrisoarea — la ce și-ar mai fi bătut capul cu descifrarea scrisului aceluia neciteț, după ce se neliniștise îndestul aflând cuprinsul scrisorii — René își aprinse o țigară și, sprijinit de perini, se puse pe gânduri.

Fără doar și poate plecarea asta neașteptată a dragei lui pentru a se duce să îngrijească de bătrâna ei mamă, era pentru el o adevărată suferință. Totuși îi făcea o nețărmită plăcere să vadă la sglobia și ușuratică lui Leny un sentiment serios. De aceea graiul lui era înduioșat, grav, când întredeschizătura ușii camerei de unde venia sgomotul curat al ciocnirii vaselor de preț și un miros proaspăt de verbină, strigă dragei lui:

— Am spus să vină trăsura pe la ceasurile zece. Dacă vrei, te duc până la gară. Trenul pleacă pe la unsprezece și douăzeci, nu?

O voce grăbită, foarte mișcată — fără îndoială din pricina neliniștii — îi răspunse:

— Da, da, la unsprezece și douăzeci, așa socot cel puțin... Da, vei fi tare draguț dacă ai să mă conduci la gară.

René nu mai auzi apoi decât un șoptit de guri. Era Mărgărita, fata de casă, care vorbea încet. Un moment după aceea auzi și glasul necăjit al Lenny:

— Cum? Costumul acela n'a mai venit până acum? Croitorul spunea că-l aduce de ieri seara... O! și cât îl rugasem să nu întârzieze.

Trimiteti de grabă pe cineva în strada Păcii... să ia o trăsură, de grabă, de grabă.

Deși n'avea obiceiul să se uite mai adânc în firea oamenilor; René fu lovit însă de data aceasta, văzând că drăgălașa blondă, care îl fermeca atât de mult, era sbuciumată în același timp de două supărări: îngrijată de a ști pe maică-sa atât de bolnavă, și amărită de a nu avea rochia la vreme! Însă în adâncul inimii sale era mulțumit să vadă pe cea mai dragă ființă că ține cu orice preț să fie elegantă, plăcută, chiar în clipele cele mai triste pentru ea.

Bietul René!... Cât era de naiv!...

Mama Leny sta la Poitiers, îi adevărat, dar în toată viața ei de până aci n'a avut vre-un acces de paralizie.

Leny, la rindul ei, nu pusese niciodată piciorușul ei drăguț în orașelul acesta. Povestea cu paralizia mamă-sii îi îngăduia să dea o fugă din timp la Orleans, unde frumosul căpitan Gerton de Serignac o adăsta în figuri. Și în vreme ce acești doi îndrăgostiți își uitau ceasurile, o prietenă a Leny, din Poitiers, prietenă credincioasă, trimitea lui René scrisori primite mai din vreme dela Leny cari le ticluia pe nimerite, fără ca cuprinsul lor să fie un răspuns la scrisorile lui René...

...De aceea, acum pe drumul către gară. René spunea dragei lui:

— Mai cu seamă, dragă, răspunde la scrisorile mele. Când te găsești lângă maică-ta, de sigur din pricina tulburării, neliniștii... aceia ce mi scrii tu par că nici n'ar răspunde câtuș de puțin la ceea ce îți scriu eu... Imi face impresia că nici nu cetești scrisorile mele...

— Cum îți trece prin cap una ca asta?...

În cele din urmă i-se aduse rochia. Se găti de grabă căci ceasurile erau înaintate și era în primejdie de a pierde trenul.

În trăsura îl întrebă pe René pentru a zecea oară:

Cât îi ceasul?

— Unsprezece și cinci. Mai e încă vreme.

Dar atunci în momentul acesta, vizitiul fu nevoit să oprească trăsura din pricina unui șir de căruțe încărcate, care încurcase drumul. Căruțașii strigau, injurau, pocniau din bice, dar de mers înainte nu mergeau.

Vizitiul n'avu încotro și trebui să ia un drum ocolit spre a ajunge la gară. Dar nenorocire! Roatele unui camion cât toate zilele se înțepeniseră în mijlocul drumului nou apucat de trăsura care ducea pe Leny și René la gară.

Când după un al doilea ocol, ajunseră în cele din urmă, era prea târziu; trenul plecase.

— Ai să iei trenul de opt, îi șopti încet René, care în inima lui era încântat că mai poate sta câteva ore în tovărășia dragei lui.

bite domnule, e Asia întreagă în fiecare etaj, capituluri lângă, sulii, înapoi, sub picioare, iată cum trăiesc ei. Acolo se simți în aier un fel de parfum de bilete de 1000 de ruble, la care se înțelege trebuie să contribuie ca să semeni a locuitor, și bravul nostru nu posedă drept capital, drept avere decât vre-o zece asignate de câte 5 ruble învelită într'o hârtie groasă din cele pentru zahăr îndoite în patru și încă cinci ori șase alte ruble în monede mici într'o mică pungă de piele. Ei! prietene, tu nu vei cumpăra pământ cu banii aceștia, dacă cumva nu mai adoagi vr'o 40.000 ruble pe cari va trebui să-i împrumuți repede dela regele Franței. Căpitanul se duse să se instaleze la hotelul de Revel, cu o rublă pe zi, fără prânz; adecă o porție tocătură de varză fermentată în chip de supă, conținând între altele, în chip de rasol, o bucăciță de carne de bou ori de vacă la frigare, o bucată de pâne măsurată calicește, dar apă la discreție; pentru toată această hrană încă o rublă. Căpitanul văzu că cu un regim așa de scump ceea ce avusese din campanie nu-l va duce departe. El întrebă la cine, la ce ar putea să recurgă: i-s'a răspuns că nu mai iera nimeni în capitală, că armatele, gardele și guvernul, toate ierau la Paris; dar un funcționar dela Senat care cerceta hotelul observă că iera pentru soldații schilodiți o comisiune provizorie care trebuia să fie în măsură să facă ceva. „Mă voi duce la această comisiune; și le voi spune asta și asta, fără să le ascund că mi-am riscat

viața și că, într'un fel, am vărsat o părticică din sângele meu; vor înțelege, și atunci...” Și iată, domnule, deșteptându-se din zori de zi și răsându-și barba cum putu cu mâna stângă, fiindcă a te adresa bărbierului iera altă cheltuială, se înțotonă în uniforma sa, și sigur de piciorul său de lemn, porni drept la comisiune.

„Era prea de vreme, își da seama, totuși își procură adresa școlii. Se găsea pe trotuar; îi se arătă o casă, o... căsuță, credeți, o colibă cu geamuri de sticlă?... Pardon, un hotel, un palat cu ferestre garnizite cu geamuri de câte 3 metri înălțime și doi lățime, și marmore, și alabastru; la intrare, uși peste uși, și cu clante de aur și de cristal. Văzând singur numai acest lux de porți, îi vine în gând înainte de a le atinge, de a cumpăra dela băcan săpun de două kopeici, de a te duce la râu spre ați spăla mâinile cel puțin două ceasuri. Un portar, cu o largă panglică roșie galonată, se ivi și se așeză pe prag, cu un baston lung cu o măciulie mare de aur în mână, cu mâna gravă, princiară, cu o gusă de până de în fină aplicată sub marile lui favorite, încât semăna cu adevărat unui mops, unui bouledoque, îngrășat gata să plesnească. Kopeikin al nostru, cășa-cășa, haideea, haideea, străbate sala, anticamera, intră într'o odaie ocolită de bănci și se duse să se așeze binisor într'un colț, și asta de teama de a nu răsturna urne, vase aurite, vase de porcelan, de cristal.

(Va urma).

Leny foarte amărită, nu băgă de seamă la cele ce răspundea.

— Da, dar crezi că-i plăcut să pierzi trenul când știi că te așteaptă...

— Cum? Dar tu n'ai vestit pe nime că ai să te duci!

Ea se îndreptă repede:

— E adevărat. Totuși, e știut că de câte ori îi mama bolnavă trebuie să mă duc eu să o îngrijesc cât mai de grabă.

Toată ziua Lena fu posomorită.

— Vrei să luăm masa amândoi? o întreabă René.

— Vreau, însă la orele șase; — nici un minut mai târziu.

Ea nu avea gust să piardă și trenul de seară. Era mai bine de o mie de ori să aștepte la gară.

De aceea cum sfârși portocala și cu toate că erau șapte ceasuri, ea îi zise:

— Mă duc să mi pun cusătura și pieri în camera ei.

În momentul acela un fecior intră și-i întinse lui René o telegramă. Acesta o desfăcu, Ceti, rețeti, păru foarte nedumerit. După aceea, svârlind telegrama pe masă, rămase visător și în cele din urmă începu să meargă infuriat în lung și larg prin sala de mâncare.

Leny Pretty intră.

— Ei bine, mergem la gară?

— Nu.

— Pentru ce?

Fără să-i răspundă, el luă telegrama de pe masă și i-o dădu ei.

Dintr-o aruncătură de ochi ea ceti:

Poitiers, 5 și jum. după masă.

„Sosit sănătoasă. Găsit mama foarte bolnavă. Rămân mai multe zile. Mâne scrisoare.

Sărută tristă:

Leny Pretty”.

Supărată de pierderea trenului dela prânz, Leny uitase să vestească pe prietena din Poitiers să nu trimită telegrama ce trebuia s'o expedieze.

În momentul acela rămase buimacă și cei doi îndrăgostiți se priviră unul pe altul. René băgă de seamă că Leny nu era atât de frumoasă cât o credea și trecându-i sufocarea ce-i pricinuiseră tulburarea de mai adineaori, începu să ridă fără părere de rău, zicându-și că întotdeauna iubești pe cineva mai puțin decât crezi.

Și făcându-i un semn:

— Ai făcut-o lată draga mea, înțelegi; totul îi sfârșit.

*

Iacă-tă cum Leny Pretty a pierdut frumusețelul venit ce-i asigurase René și iacă-tă de ce trecătorii pot vedea mai în toate zilele pe Leny preumblându-se visătoare prin aleile de salcâmi.

București, 1912.

C. Georgescu Munteanul.

Amintiri despre C. Negri.

În altă parte a ziarului nostru se pot citi amănunte dela frumoasele serbări naționale prilejite de desvelirea monumentului lui C. Negri, — aici reproducem din ziarul „Adevărul” aceste amintiri despre marele contemporan al lui Cuza-Vodă.

În ziua de 31 Ianuarie 1844, obșteasca adunarea a Moldovei cu Domnul ei, Mihail Sturza Voevod, a proclamat, prin două legi, desrobirea țiganilor Mitropoliei, ai episcopilor și ai mănăstirilor și pe cei ai statului.

Iată cuprinsul acestor memorabile legi:

Art. 1. — Țiganii clerului fără osebite, desrobindu-se, să intre în rânduiala locuitorilor slobozi.

Art. 4. — Țiganii clerului rămânând deci de acum înainte ca și ceilalți oameni slobozi, rămân și în dreptate de a se căsători cu moldovenii.

II.

Lege pentru țiganii statului.

Art. 1. — Țiganii nu vor mai mult socotiți de robi, ci slobozi și în aceleași drepturi ca și ceilalți locuitori ai țării, precum și în dreptate de a se însoți cu moldovenii.

*

Cu această ocazie s'au dat numeroase petreceri și banchete, publicându-se poezii de Vasile Alecsandri, C. Negri, Coradini și alții, în lauda desființării robiei.

La unul din acest banchet C. Negri a ținut următo-

rul toast, rămas popular în Moldova. La banchet luaseră parte și bulucbașii țiganilor din Iași.

31 Genar 1844.

Sculați

Măi frați

Sculați

Din greu somn vă deșteptați!

Și v'adunați

Fii cu tați!

Pahar închinăți,

Căci bir nu dați

Și de Pângărați

Sunteți scăpați,

Răscumpărați...

Deci vărsați,

Turnați

Și închinăți:

Multi ani la dipotați!

Și din inimă strigați

Ura

Măria ta!

Ușor le-i bine a face

Și lui Dumnezeu îi place

Căci ne-au tras, cu scris puțin

Din rece-a robiei sîn.

Sculați

Măi frați

Sculați

Și v'adunați

Fii cu tați!

Pahar închinăți

Căci bir nu dați

Și de Pângărați

Sunteți scăpați,

Răscumpărați...

Deci vărsați,

Turnați

Și închinăți:

Multi ani la dipotați!

Și din inimă strigați

Ura

Măria ta!

Ia! acum vremea ne vine

Să serbăm zile mai bine.

*

Iată și poezia închinată în amintirea evenimentului:

Desrobirea țiganilor

Cruda vânzare de oameni și mai cruda despărțire
A fiilor de părinte prin tirana neagr' orbire,
Fie vecinic blăstămată! și ea luda vânzătorul
Cine vinde, vândut fie, și vândut cumpărătorul

Destul neamule, robire!

Te trezește fericit

Căci glasuri de omenire

În sfârșit s'au auzit!

A Moldovei naltă faptă nu e ris amăgitor
Nici nădejde depărtată pentru tine, biet popor,
Căci inima sa creștină, căci româna ei simțire
Șters'au o grozavă pată de pe frista omenire.
Azi în zile-așa slăvite, într'ade voastre lăcașe
Turbarea fie-vă mare! și primiți la ea părtașe
Toate-acele mândre inimi de putrigai neatînse,
Ce de dorul libertății sînt în lume viu aprinse.
De-acum, țară strălucită, te ngâmfează, te mărește
Și recunoștința vie a fiilor tăi primește.
Căci izvorul de robie, azi în tine contenește.
Și mândru va fi, Moldova, acela ce te numește.

Destul, neamule, robire!

Te trezește fericit!

Căci glasuri de omenire

În sfârșit s'au auzit.

(Din amintiri despre Costachi Negri de Papadopol Calimach)

N. G. N.

Bibliografie

Un însemnat studiu economic.

D. Dr. *Pompiliu Cioban*, avocat în Timișoara, a scos de sub tipar, în editura tipografiei ziarului nostru „Concordia”, un studiu economic-financiar, intitulat „*Creditul nostru*” și în care se îmbrățișează cu multă temeinicie o seamă din cele mai cardinale probleme ale vieții noastre economice. În cercurile noastre economice-financiare cartea aceasta e chemată să deștepte un viu interes

și ea trebuie să fie cunoscută de toți ceice se interesează de înaintarea economică a poporului nostru. Promitem să revenim mai amănunțit asupra cărții, azi dăm conținutul ei:

1. Prefață.

2. Referințele economice ale poporului român până la inactivarea „Albinei”.

3. Principiile lui Herman Schulze ca reforme în viața noastră economică.

4. Creditul țărănimii la noi și în alte țări agricole.

5. Creditul produselor agricole.

6. Creierea creditului agricol pe seama țărănimii cu ajutorul tovărășilor.

Cartea se întinde pe 75 pagini. Prețul 2 cor. Se poate comanda dela librăria noastră „Tribuna”, dela „Librăria Diecezană” din Arad și dela autor (Timișoara, Belváros, Petőfi n. 4.).

La Librăria Tribuna din Arad se află de vânzare **Radu Rosetti, Păcatele Sulgericului** a cor. 2 plus 10 fil. porto.

*

La Librăria Tribuna se află de vânzare: Biblioteca Flacăra No. 9. „*Jertfa lui C. Negri*” a 80 fil. plus 10 fil. porto.

*

La Librăria „Tribuna” se află de vânzare **I. L. Caragiale: Momente, schițe, amintiri, Opere complete** (Editura Minerva) a cor. 2. plus 30 fil. porto.

I. L. Caragiale: Teatru, Opere complete cor. 2. plus 20 fil. porto; **Novele, povestiri. Opere complete** a cor. 1.50 plus 20 fil. porto.

MULTĂMITĂ.

Nefiind în starea sufletească și fizică a da răspunsul euvenit la număroasele scrisori și depeșe de condolență, pe această cale rostesc multămită adâncă în numele meu și al celor șase orfani ai mei tuturor acelor domni, doamne și familii, cari din incidentul zdrobitor al morții neuitatei mele soții **Terezia c. Bran** au aflat de bine a mă mângăia în aceste zile de crudă încercare. Tot cu acest prilej mulțămesc și aceluia, cari au binevoit a se înfățișa, — intelectuali și poporul — la înmormântare.

Băsești, Iunie 1912.

Preotul **Antonlu Bălibanu.**

POȘTA REDACȚIEI

Manuscrisele nu se înapoiază.

Simeon Golopentia. Le vom publica probabil în numărul de Duminecă.

Cinel. Redactorul însărcinat cu „Raiștea” lipsește de mult din redacție. Dacă se va întoarce, îl vom întreba. Mai așteptați câteva zile.

Sălăjanul. Articolul dv. și-a pierdut actualitatea, mai ales că despre un „triumf” — foarte probabil — nu vom putea să vorbim. Nu știți scrie încă bine la gazetă. Mai deprindeți-vă și faceți mai puțin spor de vorbe, când ele sunt de prisos.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Dim. Magdas, Bezded. Noi nu știm dacă se află undeva portretul cerut. Adresează-te librăriei Leon Alcalay, București, România.

Petru Coman, Gojld. Un anunț mai mic costă 2.40 cor. de fiecare publicație.

Ioan Mihali Borșia marmățian și **Gheorghe Muțiu, Petrilaca.** Gratuit nu putem trimite, deoarece toate numerele gratuite le-am împărțit deja.

Aron Popovici, Tîncea. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1912.

Redactor responsabil: **Conșocul Savu.**

Stoboare de sârmă tari și trainice!

Fabricație de prima calitate.

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, pentru vile, grădini, terenuri de vânătoare etc.

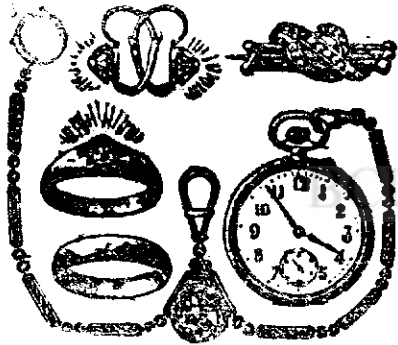
KLEIN ISTVÁN,
fabrică pentru împletituri de sârmă,
Szeged, Kelemen utca 4 sz.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

Cele mai frumoase rețele!
Mai furnizez: ciururi pentru cernut nisip (prund), coșnițe pentru nisip, buriane pentru schintei, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stouri pentru fereste de ori-ce mărime.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt
Prospect de prețuri trimit gratis.

A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

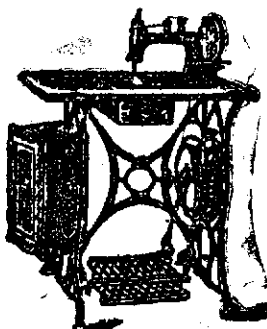
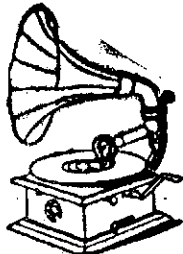
Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaericale fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole opice. În atelierul meu se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaericale și ceasuri, pe lângă garanță.
Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat din nou, unde primește comenzi și reparări de lucruri ce aparțin în branșe, precum

Mașini de cusut
Mașini de scris
Biciclete și
Gramofone etc.

Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Albert János

pantofar de primul rang

Oradea-mare-Nagyvárad str. Nagy Sándor 1.

Execută cele mai moderne ghețe pentru bărbați, femei și copii precum și ghețe pentru picioare bolnave. La comenzi din provincie e suficient a se trimite o gheată uzată.

GYAPJAS LAJOS

măestru zidar diplomat

ARAD, str. Teleki nr. 19.

Primește ori-ce lucrări
: în branșa aceasta. :

Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețurile
cele mai moderate.

Bereczky Zoltán

atelier de croitorie pentru domni
Cluj—Kolozsvar.

— În colțul străzilor Unis și Rózsa. —
Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele.

Comenzile din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină croită
:: bine ::

Barthl János

lăcătuș artistic și de edificii
ARAD, Rákoczy utca numărul 9.
(În casa proprie).

Primește spre executare toate lucrările în branșa lui și anume: lucrările din fer la edificii, construcții de fer, îngrădiri și decoruri de fer, și totfelul de reparaturi. — Cu preliminar de spese servesc gratuit. Rog binevoitorul sprijin.

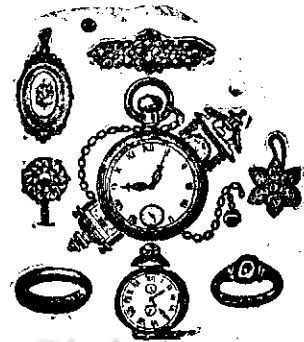
Cu stimă: BARTHL JANOS.

Gratis

Szentgyörgyi Gy. Gyula

orologier

Sátmar—Szatmár,
str. Atilla nr. 1.

Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță.

Petru Moga

pantofar pentru domni, dame și ortoped
Cluj-Kolozsvar piața Bocskai nr. 8.

[Lângă farmacia Biró].

Execută după cea mai nouă modă și din materialul cel mai excelent totfelul de ghețe pentru domni, dame și copii, precum și ghețe pentru picioare suferinde, cu prețurile cele mai moderate.

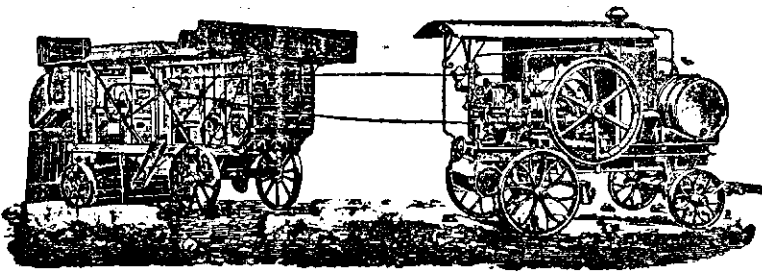

Fabrica de mașini și
turnătorie de metale

Fürst Antal,

Timișoara-Fabric
Șirul stâng al Begel nr. 11. — (în casa proprie).

Primește spre lucrare: diferite piese pentru mașini de abur, în ori-ce mărime. Garnituri complete pentru mori și fabrici de spirt.
Cilindree se găuresc la fața locului fără desaranjament.

Ori-ce reparație la cazan ori mașini o face în execuție solidă, cu preț foarte ieftin.

Fabrică: Cazane nouă pentru aburi și dulapuri p. locomobile.
Ciselește și curăță cilindre pentru mori.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

Bistrița — Besztercze.

10% economie la comande
— de lucrări artistice. —

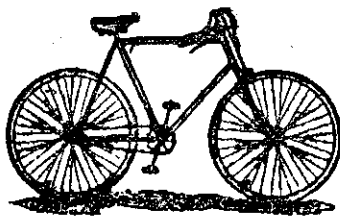
Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

BICICLETE

de renume mondial:

THE CHAMPION și PREMIER

cu osie campanilară, roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cu r precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Auto-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

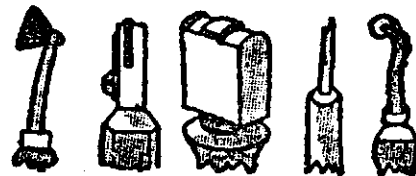
Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II, Margit-körut 6.
Catalogul de lux 1000 cu de chipuri se trimite gratuit.

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

KELLNER ZOLTÁN

prăvălie de lucruri de mână pentru femei și de garnituri de lucruri de mână, tipar de mustre și sală de desemn

Am deschis în

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros), Strada Mercy (Casa Galgon).

Atrage atențiunea on. dame și a institutelor asupra acestui magazin bogat asortat cu totfelul de lucruri de mână desemnate, începute și gata, garnituri, precum și asupra tiparului de mustre și a sălii de desemn.

Mare magazin de cele mai noi și moderne perdele și velințe brodate.

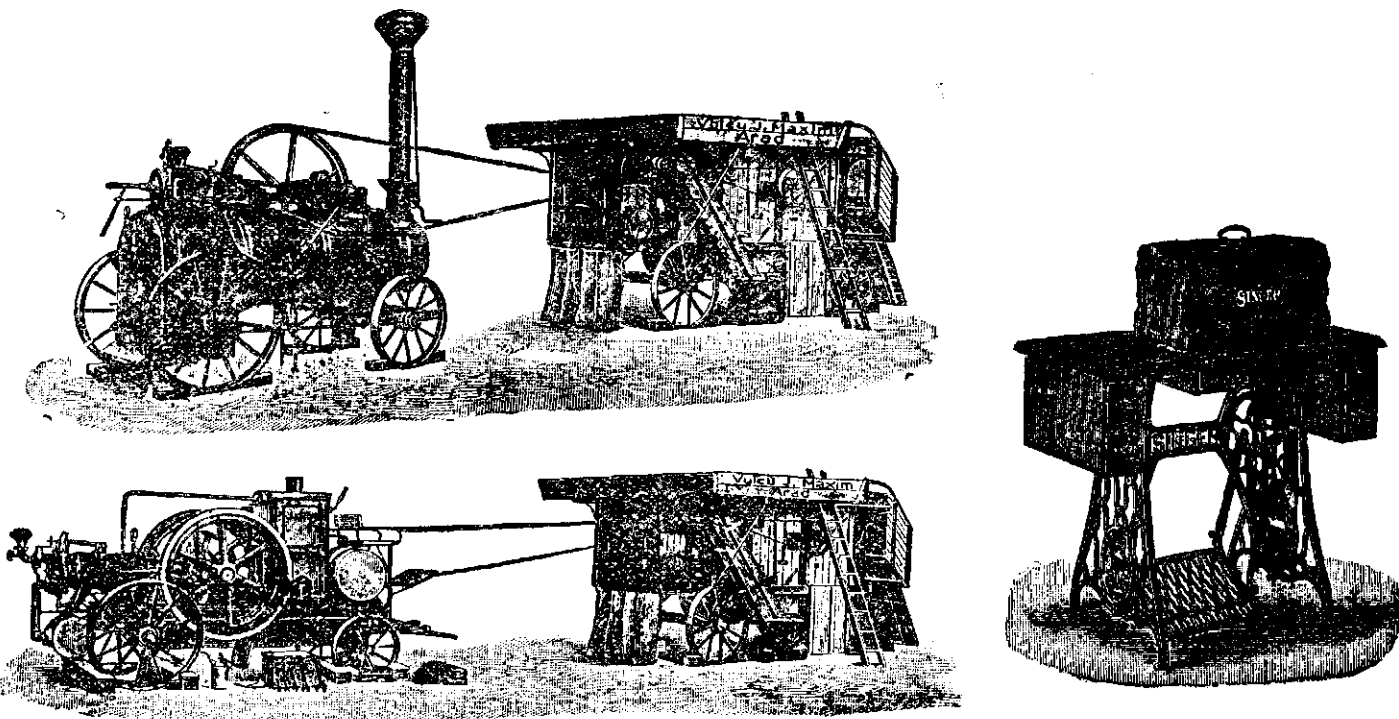

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cormic din America, mașini de cosit nutreț și, Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară,

curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Câtiva învățăcei din casă bună cu 2—3 clase gimnaziale angajează.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”).
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ.
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850.

Nr. telefonului 604.

Nr. telefonului 604.

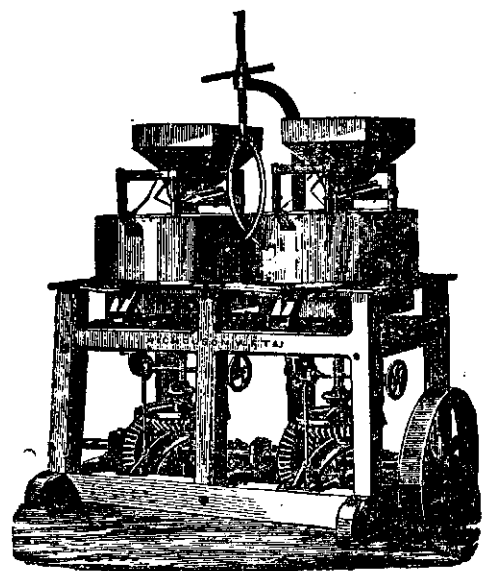
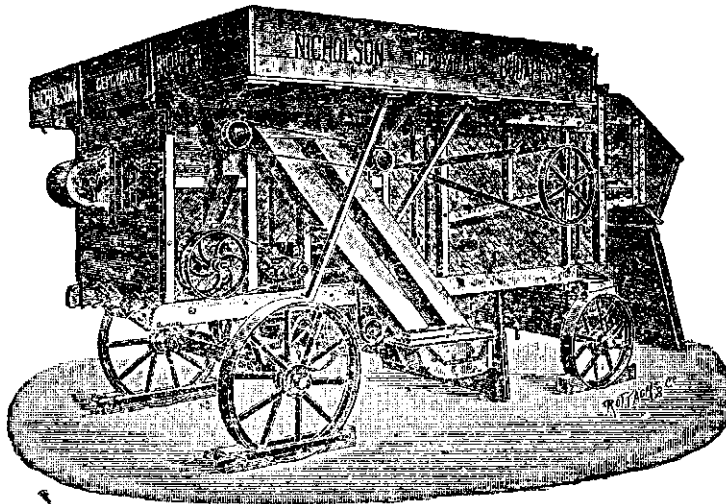
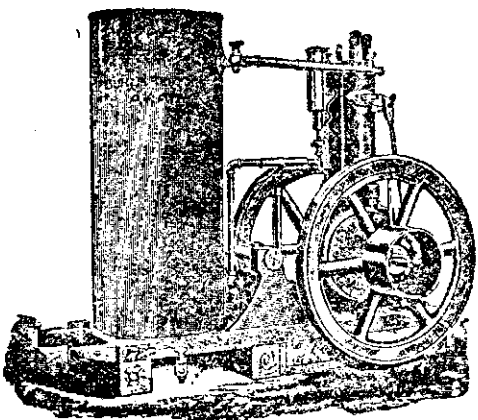
FRĂȚII BURZA

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.

(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și tot felul de mașini agricole aranjăm mori cu motoare, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot felul de motoare cu benzină cu oleiu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospekte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe speșele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.

„Catalog trimitem gratuit”.

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
îi dă putința să execute lucrări alese și
○ ○ artistice în ale tipografiei, ○ ○

Tipografia „Concordia”

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

Telefon pentru oraș și interurban Nr. 750.

MICA PUBLICITATE

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fileri. Titluri sau cuvinte mai groase 6 fil.

Farmacie

bine aranjată în comună românească, cu stațiune balneară, cu circa 3500 locuitori, e de vândut. Informațiuni dă proprietarul IOSEF WAGNER, Sângeorgiul-român (Oláh Szt. György)

Invățâcel

afă aplicare în legătoria de cărți: Iustin Ardelean. Arad str. Weitzer nr. 13.

De vândut.

În comuna Uj-Ozora (com. Torontál) se afă de vânzare din mână liberă o casă cu prăvălie, cu drept de tot felul de beuturi și trafic. A se adresa lui IULIUS JURCA, comers. Ujozora.

La institutul

„VIRGIL POPESCU” din București strada Armenească 1 sunt libere mai multe posturi de pedagogi și repetitori, pentru cari se primesc tineri muncitori, cari urmează cursurile la vreuna din facultățile din București.

De închiriat

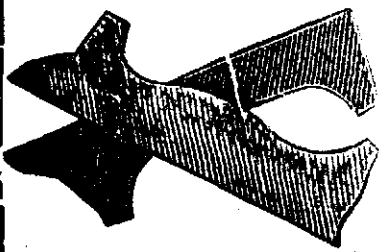
3 odăi cuină, odaie de scaldă și toate cele de lipsă în zidirea „Românului”.

Un practicant

sau adjunct notarial afă aplicare în cancelaria notarială din Sadu — (Czód, Szeben megye.)

J. Gottstein, fiul, Nagyszeben, Kleiner Ring 5.

prăvălie de piele și accesorii pentru industria de cojocărie, curelărie și ciobotărie
Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi Vachè și opinci. Fețe pentru cisme și ghețe. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, tălpi de pâslă și asbeht, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghețele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghețe și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

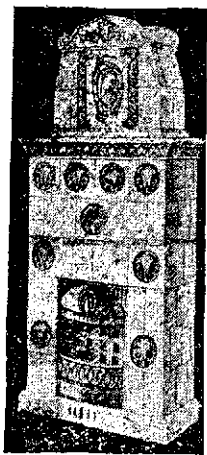
Becker Károly

fabrică de cuptoare de olane.

DEVA.

Oferă fabricații proprii de cuptoare de olane și vetre de fert.

Execută vane de porțelan, vane de scaldat și pavazarea odăilor de scaldă, repararea cuptoarelor vechi, precum și tot felul de lucrări în bransa aceasta, pe lângă garanță și cu prețuri ieftine.

Fabrica: piața Ötvös József.

Prima fabrică de instrumente muzicale a lui

Babos Béla

SIBIU Bulevardul mic (Kleine Ring) nr. 24.

Depozit bogat, și foarte bine sortat de violini artistice noi și vechi și pentru școală, citeră, clarinete și instrumente de suflat, harmonice și părți de instrumente etc.

Gramafone și plăci asortiment bogat

Corzi (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță.

Reparaturile se execută conștiințios și artistic.

In atențiunea economilor!

SACI și ÎNVĂLITOARE pentru mașini, de calitate bună și cu prețuri ieftine

se pot procura dela firma

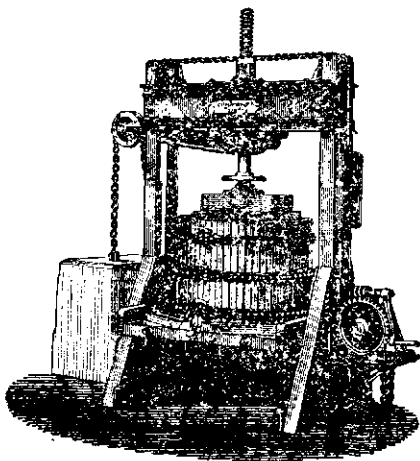
Braun Miksa

ARAD, piața Boros Béni nr. 2. Telefon nr. 594.

Mustre și prospecte se trimit franco.

Feitzelmayer Károly

FUNDAT în a. 1831.
POJON (Pozsony).

Fabrică pentru totfelul de mașini și aparate de specialitate pentru vinicultură și plvnițerie, calitatea cea mai bună, din materialul cel mai bun; mașini-aparate pentru altoirea viței de vie, teascuri pentru struguri și poame, mori pentru zdrobirea strugurilor, pompe pentru tragerea vinului și a altor lichide.

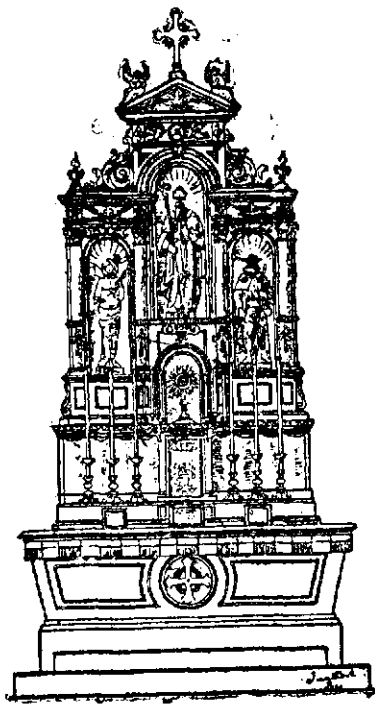
Fabricațiile mele excelente întrec orice alte fabricații slabe ce se vând în prăvălii.

Catalog de prețuri ilustrat cu provocare la ziarul „Românul” se trimite franco.

Hanel Róbert și Fiul

BUDAPESTA, VII, Ovoda utca nr. 40.

Atelier pentru aranjarea bisericilor.

Execută: Iconostase, icoane sfinte, fântâni pentru botez. Serii de icoane, aranjamente în orice stil pentru biserici, sfeșnice, candelabre, etc. Dantele artistice lucrate cu mâna. — Prospecte, desemnuri la dorință se trimit gratis.